

BUDAPESTI CZÉGEK.

 <p>KOLLERICH PÁL ÉS FIAI első magyar 4999 sodronyszövet-fonat és szitaáru-gyára IV., Ferenc József-rakp. 21. Ajánlja számos kiállításon első díjjal kitüntetett gyártmányait</p>	<p>Fényképészeti készülékeket műkedvelők számára, legújabb uti tárcsákat kitűnő szemüvegeket és orrcsipeseket, megvizsgált maxi- mal-láshőmérőket, Aneroid (lég- súlymérőket) szabadalmazott rajz- eszközöket ajánl CALDERONI és Társa Budapest.</p>	<p>LATZKOVITS A. (Budapest, Váci-utca 22) speciális készítője jó szabású férfi-ingeknek dús választék francia és angol férfi-divat- és finom szövött áru cikkekben.</p>	<p>Legmagasabb PÉNZ-KÖLCSÖNÖK SORSJEGYEKRE és egyéb ÉRTÉKPAPIROKRA olcsóbban mint bárhol kaphatók</p>
<p>Toronyórákat legelőbban, legújabb és legjob- ban készít: 3002 Mayer Károly L. óragyára, Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzékek bérmentve.</p>	<p>KÖZPONTI VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG IV., Bécsi-utca 4. szám, legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték- papirokat és pénznemeket.</p>	<p>KERTÉSZ TÓDOR bel- és külföldi műiparúrok raktára. BUDAPEST Dorotya-utca 1. sz. Kívánatra új nagy képez ár- jegyzéket bérmentve küld.</p>	<p>KORMOS GYULA ÉS TÁRSA bank- és váltó-üzletében, BUDAPEST, V. Dorotya-utca 5. szám.</p>
<p>KLÖSZ GYÖRGY MŰSZAKI MŰINTÉZETE Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.</p>	<p>Az 1890: XIV. törvényozikk alapján létesített MAGYAR IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK- RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. Budapest, V., nádor-utca 4. sz.</p>	<p>KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban Legjobb és legelőbb sorvető-gépek, már is 12,600 példányban elterjedve. Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban! Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci körút 21-ik szám.</p>	<p>FOGAK darabja 1 forint 50 kr. APFEL fogmütermében Budapest, Erzsébet-tér 10. szám, Deák-tér sarkán.</p>
<p>VÉRTESSI SÁNDOR udv. illatszertár „Venushoz” 5007 Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten. Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket, ugyaníte nagy választékban bel- és külföldi tolette-csikkek.</p>	<p>Teljesen befizetett részvényítőke 5,000,000 frt. V-VI ker. főkosztály Podmaniczky u. 2. (Váci-körút sarkán.)</p>	<p>VI-VII k. főkosztály Teréz-körút 2. (Király-utca sarkán.)</p>	<p>Keszesség mellett fogak díja frt 1.50. fogak díja frt 1.50.</p>

12. SZÁM. 1893. BUDAPEST, MÁRCZIUS 19. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetők feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal félre - 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre - 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.-
félre - 2.50
Külföldi előfizetőknek a postallag
meghatározott viteldi is csatolandó.

JULES FERRY.

FRANCIAORSZÁGNAK új emberre van szüksége; a Panama-szörnyeteg mindennap megköveteli áldozatait és alig múlik el nap, a melyen a «grande nation»-nak egyik vagy másik nagysága le ne hullana a porba, a honnan aligha fog ismét fölemelkedni. Sorban, egymásután hullanak a francia köztársaság főemberei, azok, a kik a köztársaság fennállása óta Franciaország ügyeit intézték, sőt azok is, a kiket a köztársaság elnöke rendszeren a miniszterium megalakításával szokott megbízni, áldozatul estek a Panama-botránynak. Freycinet, Floquet, Rouvier a legjobb hangzású francia nevek; mind a hárman miniszterelnökök voltak; a veszedelmes ár magával sodorta őket és ma mind a hárman befejezték politikai pályafutásukat; mások, kikhez kabinet-alakítás esetében bizalommal fordultak, hogy tárczát vállaltak, vád alá helyezve, kompromittálva vannak. Baihaut, Yves-Guyot, Proust, Gobron köztársasági miniszterek voltak és ezek az emberek, kik annak idejében a legfőbb hatalmat kezelték, remegve várják a sujtó ítéletet, mely az általuk elkövetett visszaéléseket meg fogja torolni.

ciaország, hanem az egész külföld is feszült figyelemmel leste és fontosnak vette, szerencséjének közepette, hatalmának tetőpontjáról egyszerre oly mélyen bukott, hogy egy év-tized kellett hozzá, míg ezt a bukását kiheverte. Jules Ferry ama szerencsés természetek közé tartozik, a kik valószínűleg a szegény nép foglalkozáshoz jusson, egész városrészeket lebontatott, helyökre fényes boulevardokat építtetett. Ferry hevesen kikelt a pazarlásnál határozottabban ellen és támadásaival elérte azt, hogy 1869-ben beváltották a törvényhozó testületbe.

Egy év múlva kitört a francia-német háború, melynek Franciaországra nézve szerencsétlen kimenetele után Jules Ferrynek alkalmat nyílt az aktív politika terére lépni és az általa vallott eszmék megvalósítására törekedni. Az 1870. szept. 4-iki forradalom után a honvédelem kormányának tagja és titkára, két nap múlva pedig a Szajna-kerület prefektusa lett. A kommunárdok okt. 31-én elfogták és halálra ítélték; már ki is volt tűzve a kivégzés órája, azonban a nemzetőröknek sikerült őt kiszabadítani. Ugyanazon év nov. 15-én Páris polgármestere, 1871. márcziusban Sarthe departement prefektusa lett.

Azonban Ferry Párisba kívánczolt vissza, a hol viszont a kormány nem akarta megtérni, mert félt tőle; arra a kérésére tehát, hogy a kormány neki Párisban alkalmas állást adjon, Thiers azzal válaszolt, hogy athéni követé nevezte ki. Ferry alig bírta bevárni a helyzet megváltozását és mihelyt 1873-ban híret vette, hogy Thiers megbukott, az volt a legelső dolga, hogy beadta lemondását és visszasietett Párisba.

Most elérkezettnek vélte az időt arra, hogy vezérszerepet vállaljon. Beválasztotta magát a nemzetgyűlésbe, annak feloszlata után pedig a képviselő kamarába, és csakhamar ő lett a köztársasági baloldal elismert vezére. Ettől fogva egész Franciaországban ünnepezték a nevét; töle várta mindenki a köztársaság üdvét és csak az lehetett miniszter, a kire ő szavazott, a kiről

PICK FÜLÖP BUDAPEST
Andrássy-ut 2. szám.
A tavaszi időnyre van szerencsém ajánlani legjobb és legtartósabb férfi, női és gyermekcipőket minden minőségben, a legelőbb árak mellett.
Férfi csizma 3.50 krtól feljebb.
Női csizma 3.00 krtól feljebb.
Női táncszőpő minden színben frt 1.90 krtól feljebb.
A gyermekcipő-különlegességdíjment a m. t. vevő-közönség különös figyelmébe ajánlom.
A nyári időnyre sárga és barna cipők, valamint minden más színben is.
Világi megrendelések lelkiismeretesen fogantatottak. Meg nem felelő lábbelik készíggel kicseréltetnek. — Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.
Kécek, ollók, beretvák feltétlen keszeség mellett legelőbb gyári áron
Schuberth János P. kőműves és kőszobrász m. Budapest IV. Gránátos u. 3. Hatvani u. sarkok.
Javítások és vidék megrendelések gyorsan teljesítenek.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize.
Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend
a mohai
ÁGNES
forrás.
Legjobb asztali és üdítőital. Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.
A Kolera-megbetegedés ellen prevatív gyógyszernek bizonyult.
Frisz üdítőben mindenkor kapható
Édeskuty L.
cs és kir. és eszék kir. udvari szál-Itéknél Budapest.
Ugyaníten minden gyógyszerháznál, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag ki-tüntetett sósorszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utazásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra két nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.
SÓSBORSZESZ
általánosan elismert kitűnő házszer; különösen a bedörzsölés-kenő-gyűrő-gyógymódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan izz nyar a szesz elpárolgása után, ugyaníten fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRÁZAY KÁLMÁN
Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 23. szám.

GYÜMÖLCSFÁK Diszfák — Faszórák — Diszokrok és Rózsák.
ARJEGYZÉKET INGYEN ÉS BÉRMENTVE.
BUDAPEST, PECZ ÁRMIN
VIII., Kalvária-tér 4. faiskolatulajdonos.

!!Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELEN!
Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növénykivonata.
Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
1 dobozzal 35 kr. Tea Egy csomagol 1 csomag 30 kr. Tea 50 kr. kis 25 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarhus, hőkhurut, nátház (influenza), szákmellúség, tüdőgyulladás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!
D. Götz
„Migraine-pora“
huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumaserű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legelőbb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönet-nyilvánítás bizonyít.
Utolsó időben a **MADRIDI UDVAR** és Baross Gábornak ő excellenciájára feltűnő eredménnyel használta. Egy doboz ára használati utasítással 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható Fáykiss József nagy Kristóf-hoz czimzett gyógyszerháznál Budapest, továbbá Török József gyógyszerháznál, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközölteknék.

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. **BUDAPESTEN.**
Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső Váci-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.
Gőz- és járgány-cséplőkészületek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egyetememes aczél-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „**HALADÁS**“ sorbavető gépek,
Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrák arató-gépek és fűkaszáló gépek, szállítható mező vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

TALÁLMÁNYOK szabadalmazását eszközölte mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. Telefon.

pedig levette a kezét, annak megszűnt a szerepe. 1879-ben közoktatásügyi miniszter lett a Waddington-miniszteriumban és mint ilyen egész Európa figyelmét magára vonta az által, hogy Franciaország közoktatásügyét antiklerikális szellemben reformálta, megvonta a szerzetektől azt a jogot, hogy iskolákat tartsanak fenn és megszüntette a papságnak a közoktatásügybe addig gyakorolt beleszólását.

1880. szept. 24-én átvette a miniszterelnökséget; de már tizennégy nap múlva lemondott róla Gambetta javára, kit támogatott ugyan, de kinek politikáját sok tekintetben nem helyeselte. 1882-ben Freycinet miniszterelnöksége alatt újra elvállalta a közoktatásügyi tárczát, és miután ez a miniszterium megbukott, 1883-ban miniszterelnök lett, s opportunistá miniszteriumot állított össze, melyben előbb a közoktatásügyi, majd a külügyi tárczát vállalta el.

Miniszterelnöksége mindössze két esztendeig tartott, de ez a két esztendő eseményekben rendkívül gazdag volt. A pártok kiengesztelése végett keresztülvitte az alkotmány revízióját, kirekesztette a régebben uralkodott királyi és császári családok tagjait a francia hadseregből, keresztülvitte a lajstromos választást, a Németországgal való viszonyt tühretöbbé alakította. Végül az ő kormányzása alatt két nevezetes külföldi esemény is ment végbe: a francia csapatok megszállották Tuniszt és Tonkingot.

Azonban egyszerre váratlan fordulat állott be; a francia közvélemény tiltakozott Tunisz megszállása ellen s nyomban rá az a hír érkezett, hogy Tokingban egy véres csatában csúfosan megverték a francziákat. Ez a hír annyira ellene zúdította a közvéleményt, hogy Ferry 1885 márcz. 30-án kénytelen volt lemondását benyújtani.

Ferry azóta visszavonultan élt. Az 1885. év végén hívei kísérletet tettek ugyan arra, hogy Grévy visszalépése után köztársasági elnökké választassák, de ez nem sikerült. Ezóta Ferry neve csak most lépett ismét előtérbe, midőn a múlt hó 24-én a francia szenátus elnökévé megválasztották. Ezzel Ferry ismét az aktív politika terére lépett és barátjai reménylik, ellenségei félnek tőle, hogy Franciaország jövőendő köztársasági elnöke nem lesz más, mint ő.

S akár a remény, akár a félelem eléggé alapos, mert Jules Ferry határozottan a legkiválóbbak egyike a francia politikai férfiak közt. Komoly, erélyes, határozott ember, bár kissé érdes modorú s így közkeveltséggel nem dicsekedhetik. Mint szónok nem első rangú; beszédei inkább magvasak, mint lendületesek. De akarat és tetterő dolgában alig mérközhetik vele valaki. Bátorságának és hidegvérűségének fényes bizonyosságát adta a párisi kommün-zavarások kitörésekor, mikor a városházát ostromló föllázadt tömeget, mely a kapukat már-már betörte, hogy az ott ülésző kormány tagjait hatalmába ejtse, Ferry egy, csak ő általa ismert földalatti rejtek-úton kilopódzott, a nemzetőri zászlóaljakat hirtelen összeszedte s azok segítségével a lázongókat szétverte és bent levő tisztársait megmentette. Mint közoktatásügyi miniszter szintén rendületlen határozottságának bizonyult. A szenátus elvetette a szerzetesek föl-oszlatását és kiűzését követelő javaslatát, s ő ettől sem riadt vissza, hanem hajthatatlan szigorúsággal végrehajtotta az állam és egyház közti vitás kérdések rendezését. Az iskolákat világi tanárok s tanítók vezetése alá adta, az egyházat pedig pusztán saját céljainak szolgálatára utasította, nem törődve azzal, hogy így népszerűségét nagy mértékben megapasztotta.

Most a jövő Ferryt látszik biztatni. Megválnék, hogy az állam élére emelkedhet-e csakugyan.

APÁM SIRJÁNÁL.

Csöndes sírod frissen hantolt göröngye
Dús székesegyház oltára nekem.
Nem ékesíti hívás drága gyöngye
Hervadt virágfüzér kereszteden.
... Bús, téli alkony... reszketőn zizeg
Bokrok között bércek fagyos szele,
Magunk maradtunk!... oh, milyen hideg
Lehet az ágyad odale!...

Hallod szavam?.. Én költelek oh ébredj!
Fiad szól hozzád, száműzött fiad,
S ha van hatalmad rá, hogy még föléledj,
Vesd el bilincsed, — itt a pillanat,
Hogy hosszú évek hosszú kárhoztját,
Az egyre fájó, vérező sebet,
Keserves éltém gyilkoló, vad átkát,
Lágyan hegeszse áldó, szent kezéd!...

... Boldog, kit élte vészes útjain
Órzó szemek sugára átvezet,
Szennyes örvények csásos hajjain
Szeliden óv szülői szeretet.
Egy csöndes áldás üdvözöl imája,
Dús pompa fényre váltja nyomorát,
Kemény sziklán is édes, boldog álma
Rozsant kunyhóból alkot palotát.

Rám nem vigyázott szív aggódó gondja,
Tövis, bozót, arcom megvérezé,
Vakon rohantam, mint mese bolondja,
Sodort az ár vad örvények felé.
A szennyes hullám egyre csapdosott, már
Meggintott lábam... elszedült fejem,
És hogy megálltam tisztán, mint az oltár:
Neked köszönhetem csak — Istenem!

...Oh én bolond!.. bolond!.. szilaj gyönyörrel
Téptem le visszatartó karjaid,
Bölcs oktatásod megvettem, közönnnyel
Hallám szavad', mely végkép eltaszit...
De — ah!.. futottam, perczre sem nyugodva
Utólszor látni tisztas arcodat,
Hogy térdemen könyörgjek s haldokolva
Leheld fejemre szent áldásodat!...

Megérkezem... tolvaj gyanánt, remegve
Nyitám be ajtó'd... senki sem köszönt,
Szivem vadul vert... halkán közeledve
Ágyadhoz értem... rémes éji csönd...
Térde borultam, két karom kitérve
Öleltem át fehér, galambfejed...
... Oh, akkor lettem csak valódi árva!...
Nem áldhatott már tört tekinteted...
S most itt vagyok... áldatlan főmön átok,
Bús vándorut keserve integet,
A lázas álmok réme át meg átfog —
Tépm nyugót... Hiába!.. Kinevet!..
Mondd: mit vigyek örömtelen utamra?
Vagy nem nyer üdvöt az, ki tévedett?
Oh, hogyha ez a szenvedés jutalma —
Mért huzcolom e hitvány életet?...

Mért huzcolom?... Mért?...
...Végbucúra esendül
Lélekharang lágy, rezgő szózata,
Temetnek... zsongó «Miserere» zendül
Fölsír az árvák fájó sóhaja...
Bús, téli este... dermesztőn süvölt
A fák között bércek fagyos szele...
Ha rám omolna most a durva föld
Mily édesen pihennék odale...
(Ungvár.)

SOMLÓ SÁNDOR.

ÖNVÁD.

Kinek sohasem volt
Csöndes, puha fészke,
Mít se hajt, mit sem ád
Vad viharra, vérsze.
Nyomor: ébresztője,
Szükség: altatója,
Vánkosa: kemény föld,
Szélvész: takarója.

De ki bolond észszel,
Nyughatatlansággal
Az apai házból
Ídesben szárnyal,
S örvényt vet eléje
Fenyegető mélység,
Karmaikat nyújtják
Rút keselyük s vércsek:

Menekül... menekül,
Lelke, szíve reszket.
Órjögve ölel át
Utszéli keresztet,
Villámként égve tör
Szitkozódó átká,
Sziklákat megingat
Zokogó sirása.

Nyughatatlanságra
Megse lebben többé,
Égve törő vágya
Szertefolyik köddé.
Meggzálja kebelét
Gyermeki alázat,
Visszasohajtozza
Az apai házat.

SOMLÓ SÁNDOR.

OTTILIA NÉNI.

Elbeszélés.

Irta BODON JÓZSEF.

II.

Ottília néni nem mindig lakott ezen a vidéken. Sok, sok esztendővel ezelőtt került ide egy kis leánnyal, a kit Klárikának hittak és a ki csudálatosképen örökké boglyas volt, nem tudhatni miért. Ő azt mondotta, hogy egyszer leest a kerítésről, azóta borzas a feje. Jancsi, a világ leglustább mindenese ezt valószínűnek tartotta, de Judus, a vén gazdasszony, bámulva rázogatta a fejét és úgy pislogott rá, mint egy öreg varju a karó hegyéről.

Klárka délig Judus úrnőnek segédkezett a konyhán, délután pedig a nappali szobában kötögetett az ablaknál.

Ottília néni ilyenkor olvasgatni szokott valami régi könyvből, mert az újabb irodalmat nem kedvelte. Híven megmaradt ifjú korának szellemi termékei mellett, melyekben a hős igen sokat szenved, embertelen akadályokat küzd le, könnyei záporoként omlanak, néha meg is hal, de csak félig és a könyv végén olyan boldoggá lesz, mint a minő senki sem lehet ezen a földön.

A szája folytonosan mozgott olvasás közben, mintha magolná a betűket. És a szegény, agyonra gyötört hős szenvedései nagy hűséggel rajzolódtak le az arcára. Részvét, iszony, kétségbeesés váltogatták egymást nála. S ha Klárikának, kötögetés közben, koronként ráesett a tekintete, még ő is egészen meg volt hatva az Ottília néni sűrű könyveinek látásán.

— «Hozz egy tiszta zsebkendőt, Klári.»
A világért ott nem hagyta volna az ő imádott hősét emberfeletti küzdelmei közben.

Klárka elvitte a kívánt zsebkendőt és bátortalanul megjegyezte:

— «Még tönkre teszi magát, néni, azzal a könyvvel.»

— «Hallgass! Annyit értesz hozzá, mint a szék lába. Inkább a hajdat hozhatnád rendbe, mintsem ostoba megjegyzéseket kotyogj. Mindig olyan borzas, akár egy megtépázott tyúk.»
E közben letörülgette könyeit.

Klárka ilyenkor szótlanul kiment, hogy valami sikertelen műveletet végezzon a hajával.

Egyszer a csepp asszonyka hozott neki egy könyvet, Zolának valamelyik regényét.

Bele kezdett az olvasásába, de már a tizedik lapnál felháborodással csapta be.

Észrevehetőleg hidegebben fogadta a csepp asszonykát legközelebbi látogatása alkalmával. Sértődékeny hangon szólt:

— «Igen csodálom, hogy nekem ilyen könyvet ajánlottál elolvasásra. Igen csodálom.»

— «Miért Ottília néni? Az egy híres műve a nagy nevű írónak.»

— «Megengedem. De azért nem kellett volna nekem elhoznod. Pirulva gondolok rá.»

— «Egy kissé sikamlós, az igaz, de különben...»

— «Ha kérhetlek, ne fejtessük. Én csak néhány lapot olvastam belőle. Istentelenség ki-nyomatni.»

Még sokáig duzzogott, zsörtölődött. A csepp

asszonykának a legfrisebb, a legnyicsiklandóbb pletykákat kellett elfecsegni, hogy Ottília néni lecsillapítsa.

Mód nélkül szemérmes volt, akár egy tizenhat éves leánya. Jaj volt annak, a ki ő előtte kétértelmű szót szalajtott ki a száján, vagy az illetet bármily kis mértékben megsértette. Kegyetlenül lefordta a vétkezőt és sokáig érezte vele neheztelését.

Ezt a vonását a cselédek is igen jól ismerték s néha egész értekezlet folyt a konyhában, hogy a háznál előforduló valamely eseményt milyen szavakkal adják tudtára.

Jani, a mindenes különösen meg volt akadva az ilyen dolgokban s rendszeren az öreg Judus-hoz fordult tanácsért. Az erős tanakodás eredményeként aztán ilyen alakban került előbe a jelentés:

— «Engedelmet kérek, kezeit csókolom, az éjszaka egy kis borjú született.»

Vagy pedig «a sárgának hat kis disznója lett virradóra.»

Jani a «kis disznó» kifejezést Judus úrnő tanácsára használta. «Mert leltem Janikám, olyan magas perszóna előtt, mint a nagysága, jobb lesz a kis disznó, mint a malacz.»

Ottília néni nagy meglepéssel hallgatta az ilyen jelentéseket; nemcsak a kis borjú, meg a kis disznó születésének örült, hanem annak is, hogy cselédei úgy kipallérozódtak nála.

Mondogatta is Klárikának:

— «A környezet nagy befolyással van az emberre. Ezek az egyszerű teremtetések jóformán nem tudtak beszélni, mikor a házamhoz kerültek. Most már nemcsak beszélni tudnak, hanem szavaikat úrnőjük izléséhez is alkalmazkazzák.»

Klárkával különben keveset beszélt és nagy szigorúsággal bánt vele. Minden csekélységért megdorgálta, ügyetlennek, tárétopposnak nevezgette.

Pedig Klárka mindent elkövetett, hogy hajlamait megnyerje, de sikertelenül. Félnék nyájassága, bátortalanul bizalmassága hidegen el lettek utasítva. Még a megszokás, az egymásra utaltság, az együtt átélt idő hosszúsága sem változtatott az Ottília néni fagyos méltóságán. Úgy nőtt fel mellette, mint egy hamupipóke, minden reménye nélkül annak, hogy valaha királykisasszony váljék belőle.

Nem járt sehová, mert Ottília néni nem bocsátotta. A kis falu széles utcáján ment olykor végig, örülve a csekély szabadságnak. Vagy a mezőre lopakodott ki néha, gyönyörrel nézegetve a virágokkal borított rétet, a távolban uszó felhőket.

Ilyenkor valami ismeretlen vágy ébredt a lelkében, valami csudálatos, körül nem írható érzés. Hová mehetnek azok a felhők, milyen világ lehet túl azon, a hol az égbolt beszegi a földet?

Mindezekről ő nem tudott semmit. Parlagon maradt lelke előtt homályba volt temetve minden; csak sejtelmek támadtak, zavaros, elmosódó sejtelmek.

Egyszer magános bolyongásai közben találkozott egy emberrel. Szembe jöttek egymással a szűk ösvényen, mely mezei virágokkal volt beszege. Klárka kitért az útból és mélyen elpirult a fiatal ember illedelmes köszöntésére.

Aztán találkoztak máskor is, többször. A nyár egész pompáját kifejtette: ragyogott minden az élet melegségétől. Édes, üde illat volt az egész természet. A kaptár szorgalmas lakói hímálózta a virágkegyekben, a Katalinka pöttös háta fényelt a napsugárban s távoli kaszapengés vegyült a csendes zsongásába.

És ők ott állottak egymással szemben, a nyári

nap pompás fényében, körülvéve az élet vidám, erőteljes nyilvánulásaitól. A leány arcán hamvas pirosság, lesütött szemében félnétség. Így hallgatta a szavakat, miközben napernyője nyelével babralt a földön.

Nagy Balázs, tanító a faluban. Szerény állás, de ő szereti; hajlamból lépett erre a pályára. Bocsánatot kér a bátorságért s nagyon fájlalná, ha megszólítása toladódnak vétetnék. Nem láthatja sehol, még a templomban sem. Ha a társasága kellemetlen, visszavonul.

— «Nem mehetek sehová.»

— «Miért?»

— «Ottília néni nem bocsát.»

— «Milyen zsarnokság.»

— «Ő igen szigorú hozzám, de bizonyosan javamat akarja. Nem tudom.»

— «Különbé teremtés lehet, hallottam egyet-mást róla a papéknál.»

— «Kiráj?»

— «A nagynéniről. Vagy nem nagynénje ő a kisasszonynak?»

— «Nagyon kis gyermek voltam, mikor magához vett. Mondja csak kérem, mit tanulnak az iskolában?»

— «Írni, olvasni meg, számolni.»

— «Egyebet semmit?»

— «De igen. A felsőbb osztályokban történelmet, földrajzt, stb.»

— «Én nem jártam iskolába. Otthon tanított Mari kisasszony. Borzasztó mérges volt mindig, féltem tőle. Ön is haragszik a gyermekekre?»

— «Nem.»

Megindultak csendesen egymás mellett. Klárikának elmúlt a félnétsége, egyre beszédesebbé lett. Sokszor naiv kérdéseiből a tanító csakhamar tisztába jött a helyzettel s modora bátrabbá, magatartása fesztelenebbé vált.

— «Én nagyon szeretnék tanulni, ismereteket szerezni. Restellem, hogy olyan keveset tudok. Tanítana ön engem?»

— «Szívesen. Most a szünidő alatt nincsen semmi dolgom, de máskor is szakítanék időt reá. Szóljon a néni.»

— «Ebbez nincs bátorságom, úgy sem egyeznék bele. Ismerem.»

— «Akkor hogyan?»

— «Talán lehetne itt künn a mezőn, sétálközben.»

— «Nem bánom. Holnap megkezdhetjük.»

Csak a vidáman röpködő fecskék, meg az ég kéklében lebegő pacsirták voltak tanui a lezkeknék. Az ér illatos oldalában a fűzombok árnya bológatott feljök. A kedves demuska mintha mosolyogna, meg a többi virágok is mintha mosolyognának ezeken a lezkeken.

A tarka, nagy fejű gébics egy fűzagon hímálózva hallgatta a magyarázatot két kis szobáról, a virágos kertekéről, mintha azon tündődött volna: vajlon a történelemben van-e ez benne, vagy a földrajzban? És mikor látta, hogy egy meglehetősen eldologozott kezecke nem huzódik vissza egy sokkal erősebb kézbe: csacsogva elrepült. Most már tudom! Most már tudom!

Lepsi, a télen-nyáron vörös lábu kis paraszt lány is tudta. A gyík ügyességével kúszott a fűzokrok között, térdén, felállva, négy kéz-láb. A fiú úgy mozgott utána, mintha egerésző macska huzódnék benne. Még lélekzetvételüket is hallotta ez a kis közös fejű.

És hogyan perdült haza a réti úton, tapsikoló lábakkal. Milyen lihegve állt meg Ottília néni előtt, alig bírva kibökdölni a jelentés elejét:

— «Juj, juj nagysága! Úgy szorongatták a kisasszonyka kezét.»

— «Kik, te számár? Többen?»

— «Nem, csak a tanító úr.»

(Vége következik.)

KÁROLYI FERENCZ GRÓF.

1705—1758.

A XVII. és XVIII. században, a nemzeti létért és az alkotmányért való küzdelmek korában főurainknak jó része szakítva a régi hagyományokkal, a bécsi kormány kezére játszott a nemzeti jogok rovására. Az aulikus politikával együtt felvetették az idegen szokásokat és erkölcsöket; elnémetesedtek s csak névleg maradtak magyarok. A mily fájdalommal tekintni ma a hazafi e szomorú jelenséget: ép oly örömmel szemléli azoknak nemes alakjait, kik megvetve a «vesztett módit» és a «bécsi térdhajtásokat», mindenben hívek maradtak nemzetükhöz.

E kivételekhez tartozott a Károlyi-család. Kiténtetéseik, csábítgatások nem voltak képesek Bécsbe csalogatni a Károlyiakat; hívek maradtak őseik szelleméhez, szerették nemzetüket s többször megfordultak szerény jobbgyok kunyhóiban, mint a bécsi palotákban. Méltán mondhatta a múlt század derekán Károlyi Klára grófné, hogy: «Isten kegyelméből mindnyáján nemzetünk magyarságában megmaradtunk.»

— Igaza volt! A nemzet mindig számíthatott a Károlyiakra, ha valami hasznos vagy fontos dolog valóításáról volt szó!

Ez ősi, tisztántúli család egyik kimagasló alakjának életrajzát adja Éble Gábor, most megjelent illusztrált nagy munkája, «Károlyi Ferencz gróf és kora» czim alatt.

Károlyi Ferencz gróf, a kiváló politikus, jeles lovastábornok, főispán és magyar író, első rangú szerepet játszik hazánk múlt századi történetében. Nincs fontosabb esemény, melyben neki része ne lett volna; mint atyja: a híres kurucz generális, úgy ő is megvetve a jöltét és nyugalom csábjait, egész életét a közügynek szentelte. Rajta csakugyan beteljesült atyjának egyetlen vágya: fia «Istennek dicsőségére és szegény magyar hazánknak szolgálattára» vált.

Alig volt tizenhétéves a közkeveltségi ifjú, midőn a szatmári főispánságba iktatták. Atyja azonban ennek dacára tovább taníttatta fiát, s hogy az országos ügyek intézésébe is be legyen avatva, elvitte őt az országgyűlésekre.

1725-ben megismerkedett a kibújdosott kurucz generálisnak, Csáky Mihály grófnak ritka szépségű leányával, Krisztinával. Az ismeretséget csakhamar kölcsönös szerelmé követte. A zárdában levő leánya azonban csak titokban közölhette érzelmeit daliás ifjával, kinek szintén nagy fáradságába került, míg levelet «édesének, kincsenek, szívének, lelkének, legnagyobb örömeinek» kezeibe juttathatta.

A leánykának sehogyssem tetszett fogsága; elkeseredetten írja egyik igazán szép levelében: «Adná Isten ma halálomat, hogyssem tőled távol ily nyomorultúl éljem világomat. Vagy halált, vagy szabadságot!» Az ifjú szintén ilyen hangulatú leveleket ír. Majd a költészethez folyamodik, és — mint maga mondja, — «a májusi zölddel való játék megkezdésére nyitramelléki fűzfákról szakasztott zöltséget» küld hölgyének, kit imigyen énekel meg versében:

Gyöngyöm, gyöngyvirágom, rózsám, nárcisszusom,
Aranyom, gyémántom, szép karbunkulusom,
Egyetlen egy magyar Diánám, Venusom,
Minden dicsőségem, koronám, Laurusom, stb.

Az udvar és az aulikus urak nem jó szemmel nézik a házasságot, melyhez az öreg Károlyi oly szívesen adta beleegyezését. Azt kívánták a gróftól, hogy «az magyar szokást és köntöst hadná el», s költözniék el arról az átkozott tiszai vidékről nyugatra — Bécshez közel! Mondanunk sem kell, hogy ilyes dolgot hiába ajánlgattak Károlyinak. Csak azért is messze a Tisza mögé küldé az új házaspárt, s az olcsvai kastélyt, Ferencz gróf születési helyét, rendezte be a boldog pár számára. «A kastélynak — írja Éble — ma már csak az alapkövei léteznek, az épület a század vége felé pusztult el. De a levéltári adatok arról győznek meg bennünket, hogy a grófi nemzetség alapítója: Károlyi Sándor gróf, még a kurucz világ alatt, midőn a nagykárolyi várakat a

Gróf Károlyi Sándor egykorú, 18-ik századi vázlatai után rajzolta Meisling Arthur műipelő.

AZ OLCSVAI KASTÉLY.

szatmári labancok megrongálták, állandó székhelyét Olcsvára készült áthelyezni s e célból a kastélyt 1708—9. években lényegesen megnagyobbította és fölszereltette. Ki tudja, ha a kurucz mozgalom nem érnek olyan véget, mint a minőt értek; ha a szatmári béke után a család birtokállománya nem gyarapszik a Tisza-vidéki jószág-komplexumoktól sok napi távolságra fekvő dunamelléki uradalmakkal, és ha az új politikai viszonyok között az öreg grófot hivatalos elfoglaltsága nem köti le az év nagy részén át Pozsonyban s a bécsi udvar közelében: szóval, ha a szabadságharc az ország függetlenségét kivívja s a hazai viszonyoknak ahhoz képest való alakulásában Rákóczi egykori generalissimusának a fejedelmi udvarnál jut elsőrendű hivatása, vajjon akkor az olcsvai új kastély nem lett volna-e ismételve, mint ama kor egyik főalakjának rezidenciája, jelentékeny történeti események színhelyévé?

Erre vall, hogy a kurucz háborúk viszontagságai közepette, úgyszólván nyakra-főre siettek a kastély fölépítésével, dacára az anyagszerkesztés drágaságának, időjárásbeli akadályoknak és a munkások nagy hiányának. Hosszú és érdekes levelezés folyik e tárgyban a harcztéren levő

esaládfő és Olcsván tartózkodó neje: Barkóczy Krisztina közt. Ki a múlt évszázadbeli magyar műveltség történetével foglalkozik s ennek az építészetről szóló fejezetét tanulmányozza, e leveleket alig nélkülözheti. Mi részletesen nem foglalkozhatunk velök; csupán annyit jegyzünk ki belőlük, hogy a kastély tervezete, sőt a tchnikus rendelkezések is nem szakbeli embertől eredtek, mert ilyen ama háborus világban nem igen találkozott. Maga Károlyi Sándor rajzolta meg az épület beosztását, összes tagozatait, saját kényelmi igényei és izlése szerint. Ez csak úgy képzelhető el, ha tudjuk, hogy akkoron a

1. Királyi testőr. 2. A felvonulás. 3. A lord úrkamarás. 4. A zenekar. 5. A szertartásmester. 6. A név alírása. 7. Testőrkatonák. 8. Az összehívás. 9. A bemutatás. 10. Otthon. 11. Szerecsenkíváltások. 12. Az uszolyi összekovetkezés. 13. A bemutatás után.

«DRAWING-ROOM», FOGADÁS AZ ANGOL KIRÁLYNŐNÉL.

gyakorlati érzék erősen kifejlődött és az úri emberek magánéletét illető összes érdekekre vonatkozó fogékonyság még az arisztokráciához tartozókban is állandó volt. Az emberek folyvást egymást s az életet figyelték és ebből mindennap tanultak valamit. Így lett belőlük gazdálkodó földesúr szakoktatás nélkül, megyefőnök és törvényhozó jogászai és politikai iskola nélkül, — hadvezér, — ha kellett — katonavilágság nélkül, és mint a jelen példa bizonyítja: architektus műegyetem nélkül. Természetes józan ész, éles gyakorlati szem megfigyelései, friss és megbízható emlékező tehetség, eleven munkakészség és erős akarat jellemezte őket, támogatva úgy gazdasági, mint a műszaki téren elterjedt szokások közkincsével s a mesterségbeli ügyességek kipróbált hagyományával.

Igy érthetjük meg, hogy a kurucz hadak fővezére a harcztérről vezetett az olcsvai építkezést, a helyszínen pedig a munkásokat felügyelő, a részleteket intéző főpallér tisztét maga az úrnő: Barkóczy Krisztina viselte. Igaz, hogy az uradalmi tisztek egész gárdájával rendelkezett, de abban a nehéz helyzetben mégis csodálandó a szokatlan asszonyi erély, okosság és gyakorlati érzék, melylyel férje helyét a parancsolásban betölti, a munkáshányt a labancoktól ejtett német rabokkal pótolgatja s a talajviszonyokban, az építőanyag tökéletlenségeiben mutaközöző összes nehézségeivel megküzd, sőt figyelmé és kezdeményezése még a stýlbéli és díszítési kérdésekre is kiterjed.

A kastély munkáit két évvel Károlyi Ferencz születése után kezdték meg, és 1709. tavaszán Barkóczy Krisztina már azt írja férjének: «az új palotákat most kívül vakolják.» Hogy a kastély a következő évben már elkészült, abból gyaníthatjuk, mert akkor helyezték el ott a pestis járvány közben Károlyi Lászlót, ki ugyanott jelent meg 1711. február havában II. Rákóczi Ferencz, hogy a vajai kastélyban Pálffy Jánossal történt megállapodásához képest — a József császárnak küldendő levelét megírja, mely később oly történeti nevezetességre tett szert. Ha ez alkalommal sikerül a meg egyezés Rákóczi és az udvar között, a magyar történetben nem a szatmári, hanem az olcsvai békekötés volna beiktatva. Legalább Károlyi Sándor így óhajtott, s a fejedelem is így tervezte.

A sors másképen akarta. Az olcsvai kastély történeti rendeltetésétől elesett s azután a grófi nemzetség számára is megszűnt állandó lakóhely s uradalmi központ jellegével birni. Maga Károlyi Sándor nem igen kereste föl; Barkóczy Krisztina is csupán olyankor, midőn az év egy részét a környékbeli rokonság, különösen a szomszéd Nyir-Baktán tartózkodó leánya: özv. Hallerné, született Károlyi Klára közelében kívánta tölteni.

Csak akkor fordult Károlyi Sándor gróf szeme ismét Olcsva felé, midőn fiát kiházasította s lakóhelyet kellett választani. S van valami gyengédebb, poétikusabb tartalom e választásban ama gyakorlati tekinteten kívül is, hogy nemcsak fiának háza, hanem a magára hagyott szép olcsvai kastélynak lakóra és fentartóra is volt szüksége. Nemesak a szép gyermekemlékek s a születéshely iránt érzett természetes kegyelet készíthették a kastély fiatal tulajdonosát

szeretetre annak minden köve iránt, hanem az a gondolat is, hogy a kastély építkezésében, úgyszólván minden kődarabján megláthatta atyja rendelkezéseinek s édes anyja gondoskodásainak nyomait.

Károlyi Ferencz kimondhatatlanul boldog napokat élt e kastélyban anyagi lelkü nejjével. Nem is mozdult kedves fészékéből, míg a rajnai hadjárat ki nem esalta onnét. Ekkor élére állt az atyja költségén szervezett Károlyi-huszárezrednek (mai neve: 6-dik huszárezred), s messze külföldön ezredével együtt vitézül állotta meg a tüzkerezeteket. Ezrede hallatlan huszábravurokat vitt véghez. Offenburgnál 1734-ben 210 Károlyi-huszár rajta üt 4000 lovas francziára, megszalasztja és beúti őket az Armadaiig. 400 ember esett el kardvasuk alatt és 30 foglyot, 200 lovat ejtettek zsákmányul. Kirchbergnél 1735-ben vakmerő

kitettek magukért, habár nagy részük áldozatul esett egy szerencsétlen csatatervnek. Maga Károlyi is csak egyik hű tisztjének köszönhette életét megmentését. Ugyanezt a tisztelet, Babocsay főhadnagyot, Károlyi saját élete veszélyeztetésével mentette ki a Verbász folyó hajzából. Így hát félóra mulva hasonlóval viszonzotta Babocsay önfeláldozását.

Ezalatt itthon erősen tartotta magát az a hír, hogy Károlyi Ferencz elesett egy ütközetben. Már sirversét is elkészítették, midőn az a hír érkezett, hogy szerencsésen megmenekült.

A háború további folyamatáról rendkívül érdekes adatokkal szolgál a Károlyi levelei. «A német generalisok, — írja egyik levelében, — gyalázzák a magyarokat, hihetetlennek mondják ősi vitézségüket, s az állítják, hogy a régi magyarok ütközet előtt bődítő magot vettek be!»

Egy másik leveléből megtudjuk, hogy a hercegi fővezérnek Temesváron igen megtetszvéen egy marczona külsejű katona, hozzá fogott lefestéséhez, s míg ő Halász Pétert pingálta, azalatt a török körvüljárta Orsovát s elfoglalta Meháidit!

Ilyen vezérlés mellett nem esoda, hogy a hadseregben folytonos volt a zavargás, elégtelenség és viszálykodás. A rossz ellátás miatt az öngyilkosság hihetetlen mértékben elterjedt a seregben, melyet a dögvész is kezdett tizedelni.

A szerencsétlen háború befejezése után Károlyi Ferencz minden idejét és tehetségét fontos politikai ügyek foglalkoztatták. Megkezdődött az 1741-iki koronázó országgyűlés s így új működési tér nyílt meg előtte. Hasznosan szolgált hazájának és a magyarságnak, úgy is, mint ez országgyűlés tagja, úgy is, mint vitéz katona, a 13 tiszántúli vármegye nemesi fölkelésének altornagyi ranggal kinevezett vezére 1745-ben a sziléziai háborúban, úgy is, mint főispán és nagybirtokos főnemes Nyiregyháza alapításával s tiszántúli részekben a közművelődés előmozdításával.

AZ ANGOL KIRÁLYNŐ ELFOGADÓ-TERMÉBEN.

Angliában minden jobb módú család leányának legfőbb vágya, kívánsága, hogy férjhez menetele előtt a királynőnek bemutatassék. Ezt a valóságos mániává fajult szokást a főnemesség minden kigondolható akadálylál megpróbálta ugyan mérsékelni, de, mivel egy régi parlamenti akta azt mondja, hogy minden tisztességes és tisztességesen öltözött loyális alattvalónak jogában áll a király színe előtt megjelenni s neki hódolatát kifejezni, a tory főnemesség e szokás mérséklésére mind eddig semmit sem tehetett.

Tegyük fel, hogy X. szappangyáros nagy vagyona tett szert, hogy Klára, Izabella és Orszebét nevű leányainak bemutatását az udvarnál költség dögában fényesen keresztülviheti a nélkül, hogy ezt cheek-könyve valami különösen megérezné, a Misses-ek egy évvel a Hyde-esemény előtt feltűnőleg sok jártak a Hyde-parkban, természetesen lóháton, elegáns udvarlók kíséretében.

Egy másod- vagy harmadrendű napilap avval a feltűnő hírrel lepi meg a világot, hogy biztos kútfőből nyert értesülés szerint X. úrnak, az X. és Y. dúsgazdag özv főnőkének három bajos leánya: Klára, Izabella és Orszebét a királynő

Egykorú, 18-ik századi olajfestmény után metszette Brendamour Düsseldorfban.

GRÓF KÁROLYI FERENCZ.

támadást intéz a Károlyi-vezred egy része a francia elővéd ellen s tömérdek zsákmányon kívül egy sereg foglyot visz a táborba. Károlyi Ferencz csapata élén rohammal foglalja el Büdlich helységét s kiűzi belőle a francia gyalogságot. A vezérkar elismerése és bámulata lón jutalma a vitéz ezrednek.

Az olcsvai kastélyban ezalatt a bánat és szenvedés ütött tanyát. A szelid úrnő betegen feküdt; a férjeért való aggodalom napról-napra fogyasztotta erejét; kimondhatatlan vágygyal epedett a hű társ után. Eleinte azt hitte, hogy betegsége csak a férje után való epedésnek és bánatnak a következménye, s ha egyszer ura visszatér, egészsége is helyreáll. Károlyi rohan haza, hogy hű nejét karjaiba zárja, de — végtelen fájdalomra — már csak a temetésre érkezett. Csöndesen, szelid mosolylyal hunyt el a «Tiszántúli részek gyöngye.» Jötevé anyagya volt a vidéknek, s a nép áldása kísérette sírjába.

Epen akkor volt kitérő félben a nagy török háború. Károlyi nagy buzgóságot fejtett ki a hadak szervezésében. Ismét maga állt ezrede élére s végig küzdötte az egész háborút. Katonái

felségének legközelebb be fognak mutatni. Magától értődik, hogy X. úrnak a czikk megjelenéséről csak akkor lesz tudomása, midőn erről üzletársai a tőzsdén végtelen szerencse-kívánatok közét értesítik. Az öreg úr kissé savanyú képet csinál, midőn este családja körében megjelenik. Hiszen tudja, hogy P., R., S. és T. uraknak egyenként 3—4 ezer fontba (30—40 ezer forintba) került a tréfa, pedig ezek csak egy-egy leányt készítettek ki a nagy szertartásra. Neki tehát legjobb esetben 10—12 ezer fontra kell számítania. Meg aztán X. úr büszkése nem térheti, hogy leányai külön e célra kibérelt gyémántokkal jelenjenek meg a királynő színe előtt. Storr és Hunt ékszerészek ilyenkor kétszeres árat kívánnak a bemutatandó dolog szüleitől. No, de a gyémántok megmaradnak s a kelengyének egy tekintélyes részét fogják tenni. Most csak az a kérdés, hogy ki legyen a bemutatandó hölgyek bevezetője. Az pedig csak *udvarképes* hölgy lehet, ki aztán valami rokoni vagy baráti kötelek címén vállalkozik a fontos szerepre. Minthogy X. úr családjának sem fel-, sem lemenő atyai vagy anyai ágon semmiféle udvarképes hölgyei nincsenek, lady Z., egy régen meghalt tengernagy özvegye «bizonyos körülmények» közt hajlandó a három hölgyet bemutatni. Ezek a bizonyos körülmények tisztán üzleti természetűek lévén, előadásunk keretében nem valók. Lady Z. hetenként háromszor X-ék kényelmek fogatában ellátogat a családhoz és oly gondos oktatás alá veszi a fiatal úrhölgyeket, mintha legalább is minden nap meg kellene az udvarnál jelenniük.

A földög a szabályszerű, végtelen hosszúságú uszálylival való bánás; mert nem egyszer megtörtént, hogy ilyen fiatal hölgyek a kécsók alatt uszályukban elbotlottak s a királynő lábai elé estek. Minthogy a szertartáshoz való ruhával holmi próbákat tenni nem lehet, hamis uszályokat varratnak fel, melyek a czélnak tökéletesen megfelelnek. Két-három hónap múlva lady Z. kijelenti, hogy a kisasszonyok teljesen «fit»-ek (készek), s akkor aztán természetesen mindig X-ék diszes fogatán a Windsor-palotába hajtat, hol a főkamarától a legközelebbi «drawing-room» (fogadás) megtartása iránt bizonyosságot nyervén, «kedves rokonainak» Klára, Izabella és Örszébet kisasszonynak bemutatását bejelenti. A főkamarás jól tudja ugyan, hogy lady Z. a bemutatásokból formászerű üzletet csinál, de a törvény tisztelete elémáztatja őt s lady Z. néhány percz múlva a szabályszerűleg kiállított meghívókkal távozik. Ezek átadásánál X. úrnak a kikötött összeg második harmadát kell letennie.

Végre felvirrad a nagy nap. X-né mama váltig ismétli, hogy annak idején őt is bemutathaták volna, mire azonban ő egyáltalán nem vágyakozott. Arról természetesen bölcsen hallgat, hogy az ő hajdon korában a billingsgatei halpiacon osztrigát árult.

Az első rangú szabók beszállítják az udvari öltözetet, mely a szokott szabályok szerint lélekészítve, minden bemutatandó hölgynek tökéletesen egyforma.

Evésről vagy ivásról e napon szó sincsen. Lady Z. pontosan megjelenik az érette küldött fogaton. X. úr pedig az e célra külön bérelt két parókás úras és kocsis fölött szemlélt tart. Az új fogat, 19 markos új lovakkal, stb., 4—500 fontba kerül.

Végre rendben van minden s a négy hölgy egy terjedelmes, de azért kifogástalan csinú üveges hintóban helyet foglal. Az utazás tengeri bűvészes nép, mely a «szappanos» kisasszonyok bevonulásáról mindenféle jó és rossz éleket csinál.

A palota előtermeiben a királyi testőrök úgy a hogy lehetővé teszik a bejutást.

A főkamarás unalmas arcával azt jelezi, hogy sokkal jobb szeretne másútt lenni, és nagy szabályossággal rendbe állítja a bemutatandó hölgyeket illető «keresztanyjukkal» együtt. Most lady Z-ka kerül a sor, ki magát a királynő előtt háromszor milyen meghajtva, valamit makog, a mi azt jelenti, hogy engedje meg felségéd, stb., stb. Erre a királynő fejével kegyesen bólintván, jobb kezét nyújtja, melyet a bemutatott hölgy gyöngéd megcsókol. Ezután következik a nevek beírása az udvarnál bemutatott hölgyek könyvébe. A gárda zenekara az egész idő alatt játszik a palotában. Bemutatás után kölcsönös szerencse-kívánatok. A nagy márvány lépcsőn lefelé ha-

ladva, a fiatal hölgyek még kissé óvatossak az uszálylival; de már a váró teremben, melyben az illetők diszhintáik előállítására várnak, mindenki úgy tesz, mintha gyermekkorra óta járatos volna a Windsor-palotába.

Othón X-ék várva várják kedves csemetéiket, kik még teljes diszben az összes cseledés előtt annyit beszélnek. Lady Z. idejét a szertartás annyira megviselte, hogy a hintó azonnali előállítását kívánja, mire aztán X. úr a kikötött tiszteletdíj harmadik ráját is a lady kezébe nyomja egy készen tartott borítékban. Azon túl X-ék nem ismerik többé kedves rokonukat Z. ladyt, sőt biztosra lehetne venni, hogy a czég főnöke még egy shillinget sem adna kölcsön neki.

A VAKOK TÉRKÉPE.

Új magyar találmány.

Érdekes felolvasó-ülése volt a magyar földrajzi társaságnak az akadémiában közelebb. Molnár Vince tanár bemutatta általa a vakok számára készített új szerkezetű térképeket, melyek nemcsak azért érdemelnek figyelmet, hogy határozott újítás jelölnek e téren, hanem mert fényes tényezői lehetnek a magyar emberbaráti s általában a köznevelődési intézetek haladásának hazánk határain kívül is.

Molnár térképeinél a fővel az, hogy míg eddig, — úgy nálunk, mint külföldön, — a különböző földrajzi fogalmaknak tapintás útján való érzékeltesére *egyféle anyagot* használtak, addig Molnár a különféle fogalmak érzékeltesére *többféle s különböző tapintási hatást* okozó anyagokat használ. Ezen elv következtetés kerestülvele mellett lehetséges volt, hogy az új térképek az összes földrajzi fogalmakat szemléltessék, a mi az eddig használatban lévő hazai s külföldi térkép egyenként sem található fel. Hol a hegycsúcs, hol a folyók hiányoztak; a politikai alakulások is csak igen hézagosan voltak ábrázolva. A felolvasás alkalmából bemutatott többféle hön s külföldi gyártmány összehasonlításából szembe ötlő módon kitént, hogy az új térképek minden eddigemlélt tökéletesebbek. Szerkezetük a következő: merev fatábla alapszínre helyezve az egész térkép; a tengert és tavakat (ezeket fekvésük magassága szerint) halvány kék színű festékkel posztó jelképezi. A száraz föld a magassági fokozatok szerint a hegyrajz alakulását is tekintetbe véve, különböző vastagságú, rétegenként egymásra erősített, s különféle színezetű kéregpapírból van, úgy, hogy a vak teljesen tudja magát tájékozni az iránt is, hogy a földnek ezen vagy más pontja mily magasságban fekszik. A folyókat forrásvidéküktől fokozatosan vastagodó hengeralakú sodort és bőr lakkal bevont talpbőr-szjak jelölik. A csatornák ugyanígy vannak előállítva, csak hogy megkülönböztetés céljából arányos távolságokban a szíjra gömbös szegkek vannak oda erősítve, miáltal a tapintás érzete itt más, mint a folyóknál. A mocsarak apró, vízszint fekvő bevont sodrony huzalokkal tüntetnek fel.

Miriótának gyöngéd, szívhez szóló hangja nem volt képes Deek Miklós fölszerkezenti tompultságából. Mikor a faluba bevitték és Kolecz uram szobájában elhelyezték, még egyetlen szót sem szólt. Azonban néhány percz múlva felnyitotta a szeméit és a mint a mellette ülő fiatal leánykát megpillantá, akai körül mosoly tévedezett, de mikor fel akart ülni, tapasztalnia kellett, hogy nincs hozzá elég ereje. A teste félig benuult volt, mintha a guta ütötte volna. Mindazonáltal meg akarván nyugtatni Miriótát, gyöngé hangon így szólt hozzá:

— «Nem lesz semmi bajom!»
— «Miklós... szegény Miklósom!» ismétléte folyvást a leánya.

— «Csak egy kis fáradság az egész, kedves Mirióta, és egy kis megrázkódtatás... Mindez hamar el fog mulni, ... a te ápolásod mellett.»

De a betegnek nyugalomra és pihenésre volt szüksége, Kolecz uram ki is ment a szobából, egyedül hagyván Miriótát az erdészszel, a ki jobb ápolónót nem is kívánhatott volna, és csakhamar álomba szenderült.

E közben Jónás, a kocsmáros, nagy számú hallgatóság előtt erős hangon, hogy mindenki jól megérthesse, elbeszélte mindazt, a mi elindulásuk óta történt.

Kolecz uram, a pásztor és ő miután az erdőben megtalálták volna azt a csapást, a melyet Deek Miklós és az orvos vágtak maguknak, a kárpáti várkastély felé irányozták lépteiket. Két óra óta haladtak felfelé a Plesa lejtőin és már csak fél

mérföldnyire voltak az erdő szelétől, mikor egyszerre két embert pillantottak meg. A két ember Deek Miklós és az orvos volt; az egyiknek a lábait megragadták a szolgálatot, a másik pedig kimerülten rogyott le egy fa tövében.

Hogy az orvoshoz szaladjanak, őt ki-kérdezzék, de a nélkül, hogy csak egyetlen szót is kiesikarhattak volna tőle, mert oly kábult volt, hogy felelni sem tudott, — hogy faágakból saraglyát hevenyészsenek, Deek Miklóst ráfektették, a «doktor» lábára állítsák, — mindez csak néhány percz műve volt. Aztán valamennyien útnak indultak Macsesd felé, s hol Kolecz uram meg Frik, hol Frik meg Jónás felváltva vittek az erdészt ketten-ketten.

A kocsmáros ép oly kevéssé tudta megmondani, mint Frik vagy Kolecz uram, hogy miért jutott Deek Miklós ily állapotba és vajjon sikerült-e behatolnia a várkastélyba. Az orvos még mindeddig nem nyerte annyira vissza az eszméletét, hogy kíváncsiságukat kielégíthette volna.

De ha Patak eddigelé nem beszélt, most okvetlenül beszélnie kell. Az ördögbe is! Hiszen a faluban, barátai és ismerősei körében teljes biztosságban érezhette magát!... Ott már nem kellett félnie a várkastély gonosz szellemeitől!... Sőt ha esküvel kötelezte volna magát, hogy titokban tartja mindazt, a mit a kárpáti várkastélyban látott, még akkor is azt parancsolná a közérdek, hogy megszegje az esküjét.

— «No, térjen magához, orvos, — mondá neki Kolecz uram, — és szedje össze az emlékező tehetségét!»

— «Az akarjátok, hogy beszéljek?»

— «A macsesdi lakosok nevében, a falu biztosságának érdekében parancsolom kegyelmednek, hogy beszéljen.»

Egy jókora pohár pálinkának, melylyel Jónás megkínálta, az a hatása lett, hogy visszaadta az orvosnak a nyelve használatát, és Patak, bár szakszót mondhatok, a következőket beszélte el:

— «Tehát Miklóssal együtt elindultunk... Bolondok voltunk... bolondok voltunk!... Csaknem egy egész napig eltartott, míg végig-mehettünk azokon az átkozott erdőkön... Csak este értünk a várkastély elé... Még most is reszketek, ha rá gondolok... halálom órájáig reszketni fogok!... Miklós be akart menni a kastélyba... Igen, az éjszakát a vártoronyban akarta töltöni... akár csak a Belzebub hálószobájában akart volna aludni!...»

Patak orvos e szokat oly siri hangon mondta, hogy a hallgatók szinte megborítottak tőle.

— «De én nem egyeztem bele, — folytató, — nem... én nem egyeztem bele!... És vajjon mi történt volna, ha Deek Miklós ohajtásainak engedek?... Minden hajam szála az égnek áll, ha csak rá gondolok is.»

De, ha a «doktor» haja az égnek állt, ezt csak azért tették, mert a keze gépileg belemarkolt.

— «Miklós tehát rászánta magát, hogy éjjel az Orgall fensikon tanyázzanak... Milyen éjszaka volt ez, barátim!... milyen éjszaka!... Tessék pihenni, mikor a szellemek alig egy óráig hagyják nyugodni az embert!... De még egy óráig se!... Egyszerre csak tízes szármányok, valóságos «balurik» jelentek meg a falhők közt!... Lerohantak a fensikra, hogy följárjanak bennünket!...»

E szavak hallatára minden szem az ég felé tekintett, vajjon nem száguld-e rajta végig valami kísérteties lovas csapat.

— «És ime, néhány pillanat múlva megszólal a kápolna harangja is!» — folytató az orvos.

Az egész hallgatóság a füleit hegyezte és az orvos elbeszélése oly rendkívüli hatást tett, hogy egy-két ember szinte haragszót vélt hallani a várkastély felől.

— «Egyszerre, — kiáltá Patak, — borzasztó zúgás töltte be a levegőt... vagyis inkább vadállatok ordítása... Majd féligszóval áradt szét a vártorony ablakából... Pokoli láng világította meg az egész fensiket a fenyo-erdőig... Deek Miklóssal egymásra tekintünk... Ah! iszonyu látvány!... Két halotthoz hasonló-

mérföldnyire voltak az erdő szelétől, mikor egyszerre két embert pillantottak meg. A két ember Deek Miklós és az orvos volt; az egyiknek a lábait megragadták a szolgálatot, a másik pedig kimerülten rogyott le egy fa tövében.

Hogy az orvoshoz szaladjanak, őt ki-kérdezzék, de a nélkül, hogy csak egyetlen szót is kiesikarhattak volna tőle, mert oly kábult volt, hogy felelni sem tudott, — hogy faágakból saraglyát hevenyészsenek, Deek Miklóst ráfektették, a «doktor» lábára állítsák, — mindez csak néhány percz műve volt. Aztán valamennyien útnak indultak Macsesd felé, s hol Kolecz uram meg Frik, hol Frik meg Jónás felváltva vittek az erdészt ketten-ketten.

A kocsmáros ép oly kevéssé tudta megmondani, mint Frik vagy Kolecz uram, hogy miért jutott Deek Miklós ily állapotba és vajjon sikerült-e behatolnia a várkastélyba. Az orvos még mindeddig nem nyerte annyira vissza az eszméletét, hogy kíváncsiságukat kielégíthette volna.

De ha Patak eddigelé nem beszélt, most okvetlenül beszélnie kell. Az ördögbe is! Hiszen a faluban, barátai és ismerősei körében teljes biztosságban érezhette magát!... Ott már nem kellett félnie a várkastély gonosz szellemeitől!... Sőt ha esküvel kötelezte volna magát, hogy titokban tartja mindazt, a mit a kárpáti várkastélyban látott, még akkor is azt parancsolná a közérdek, hogy megszegje az esküjét.

— «No, térjen magához, orvos, — mondá neki Kolecz uram, — és szedje össze az emlékező tehetségét!»

— «Az akarjátok, hogy beszéljek?»

— «A macsesdi lakosok nevében, a falu biztosságának érdekében parancsolom kegyelmednek, hogy beszéljen.»

Egy jókora pohár pálinkának, melylyel Jónás megkínálta, az a hatása lett, hogy visszaadta az orvosnak a nyelve használatát, és Patak, bár szakszót mondhatok, a következőket beszélte el:

— «Tehát Miklóssal együtt elindultunk... Bolondok voltunk... bolondok voltunk!... Csaknem egy egész napig eltartott, míg végig-mehettünk azokon az átkozott erdőkön... Csak este értünk a várkastély elé... Még most is reszketek, ha rá gondolok... halálom órájáig reszketni fogok!... Miklós be akart menni a kastélyba... Igen, az éjszakát a vártoronyban akarta töltöni... akár csak a Belzebub hálószobájában akart volna aludni!...»

Patak orvos e szokat oly siri hangon mondta, hogy a hallgatók szinte megborítottak tőle.

— «De én nem egyeztem bele, — folytató, — nem... én nem egyeztem bele!... És vajjon mi történt volna, ha Deek Miklós ohajtásainak engedek?... Minden hajam szála az égnek áll, ha csak rá gondolok is.»

De, ha a «doktor» haja az égnek állt, ezt csak azért tették, mert a keze gépileg belemarkolt.

— «Miklós tehát rászánta magát, hogy éjjel az Orgall fensikon tanyázzanak... Milyen éjszaka volt ez, barátim!... milyen éjszaka!... Tessék pihenni, mikor a szellemek alig egy óráig hagyják nyugodni az embert!... De még egy óráig se!... Egyszerre csak tízes szármányok, valóságos «balurik» jelentek meg a falhők közt!... Lerohantak a fensikra, hogy följárjanak bennünket!...»

E szavak hallatára minden szem az ég felé tekintett, vajjon nem száguld-e rajta végig valami kísérteties lovas csapat.

— «És ime, néhány pillanat múlva megszólal a kápolna harangja is!» — folytató az orvos.

Az egész hallgatóság a füleit hegyezte és az orvos elbeszélése oly rendkívüli hatást tett, hogy egy-két ember szinte haragszót vélt hallani a várkastély felől.

— «Egyszerre, — kiáltá Patak, — borzasztó zúgás töltte be a levegőt... vagyis inkább vadállatok ordítása... Majd féligszóval áradt szét a vártorony ablakából... Pokoli láng világította meg az egész fensiket a fenyo-erdőig... Deek Miklóssal egymásra tekintünk... Ah! iszonyu látvány!... Két halotthoz hasonló-

Néhány cigány család elvándorolt.

VÁRKASTÉLY A KÁRPÁTOKBAN.

tánk... Két halotthoz, melyek e zöldes világítás mellett egymásra látszának vigyorogni!...

És a ki e pillanatban Patak orvost látta, eltorzult arcával, kimeredező szemével, joggal kérdezhetette magától, vajjon a «doktor» nem ugyanarról a tulvilágról tért-e vissza, a hova már számos embertársát elküldte?

Időt kellett neki engedni, hogy lélekzetet vegyen, máskülönben nem lett volna képes folytatni az elbeszélést. Ez a lélekzetet Jónásnak még egy pohár pálinkájába került; de ez a második pohár szemléletét visszaadta részben az orvosnak esztét, a melytől a gonosz szellemek megfosztottak.

— «De végre is mi történt a szegény Deek Miklóssal?» — kérde Kolecz uram.

A bíró nem ok nélkül tulajdonított különös fontosságot az orvos válaszában, minthogy a szellemek fenyegetése, a mely a «Mátyás király» szobájában hallatszott, a fiatal erdészt személyesen illette.

— «Elmondok mindent, a mire emlékezem, — vizsonzá az orvos. — Megvirradt... Könyörögtem Deek Miklósnak, hogy mondjon le a tervéről... De hát ismeritek... Ilyen macacs emberrel nem lehet okosan beszélni... Lement a vásárokb... Én is kénytelen voltam utána menni, mert magával hurcolt... Ezenfelül magam sem tudtam már, hogy mit cselekszem... Miklós ekkor előre ment a várkapu alá... Megfogta a felvonó-hid egyik alácsúggyó lánczát és felmászott rajta a bástyáig... E pillanatban a helyzet öntudatára ébredtem... Van még idő megállítani ezt a könnyelmű... többet mondok: ezt a szentségtörő embert!... Még egyszer és utoljára ráparancsoltam, hogy szálljon le, térjen vissza és jöjjön velem együtt haza, Macsesdre... «Nem!» — ez volt minden, a mit felelt... Ekkor el akartam futni... igen... barátom... megvallom, hogy el akartam futni és ugy sinez köztetek, a kinek hasonló helyzetben ne ugyanez a gondolata támadt volna!... De hasztlan iparkodtam a lábamat a földről felemelni... Oda voltam tapadva... srófolva... mintha a két lábam gyökereket vert volna!... Megpróbáltam erőszakkal kiragadni magamat... Lehetetlen!... Megpróbáltam vergődni ide-oda... Mind hiába!...»

És Patak orvos utánozta egy olyan ember kétségbeesett mozdulatait, a kinek a lábait valami tör megfogta, mint a rókát.

Azután folytatta az elbeszélést:

— «E pillanatban egy ordítás... de milyen ordítás hallatszott!... Deek Miklós ordította el magát... Kezei elbocsátották a lánczot, melyen addig kapaszkodott és aztán lebukott az árok fenekére, mintha valami láthatatlan kéz taszította volna le.»

Annai bizonyos, hogy az orvos úgy beszélt el az eseményeket, a mint történtek; a képzelőtehetsége, bármennyire fel volt is izgatva, nem töltötte az elbeszéléshöz semmit. A mint leírta, úgy történtek meg mindazok a csodák, a melyeknek az Orgall fensik volt színhelye az elmúlt éjjel.

És most elmondjuk, mi történt Deek Miklós lebukása után. Az erdész elájult és Patak orvos képtelen volt segítségére sietni, mert a csizmái a földhöz tapadtak és feldagadt lábait nem bírta kihúzni belőlük... Egyszerre a láthatatlan erő, mely őt lebilincselte, hirtelen megszűnt... Lábat szabadoknak érezte... Oda rohant utitársához és — a mit nála a hősiesség tanujelének kell tartanunk — megdöcsöktette Deek Miklós arcát a zsebkezdőjével, melyet a leveztető árok vizébe mártott... Az erdész viszonyteret eszméletét, de balkarja és testének egy része megbéult a borzasztó megrázkódtatástól... Azonban, az orvos segítségével mégis sikerült fölkelnie... Fölvánsszorgott az árokpartra és feljutott az Orgall fensikra... Végre elindultak haza felé... Egy órai gyalogolás után karjaiban és oldalában olyan éles fájdalomakat érzett, hogy kénytelen volt megállapodni... Végre abban a pillanatban, mikor az orvos Macsesdre akart sietni segítségért, Kolecz uram, Frik és Jónás megérkeztek... épen jókor!

Patak orvos gondosan őrizkedett nyilatkozni a fiatal erdész állapota felől, noha máskor nagyon hamar kész volt ellentmondást nem tűró hangon orvosi véleményt mondani. Mindössze is csak ennyit mondott:

— «Már az is igen komoly dolog, ha az ember természetes betegségben szenved. De mikor valaki természetfeletti betegségben szenved, melyet a csort küldött rá, akkor abból nem igen gyógyíthatja ki más, mint a csort!»

Egéb körül hiányában, az az orvosi jóslat nem volt nagyon vigasztaló Deek Miklósnak nézve. Szerencsére Patak uram véleménye nem volt szentírás; aztán Hippokratés és Galienus óta akárhány orvos csodálott és csalódik ma is, noha nagyobb a tudománya a «doktor» Pataké-nál. A fiatal erdész erős ember volt; remélni lehetett tehát, hogy ki fog lábolni a bajból az ördög segítsége nélkül is, — de csak azon feltétel alatt, hogy nem követi nagyon lelkiismeretesen az egykori vesztégtüntető betegölő utasításait.

VIII.

Ezek az események nem voltak alkalmasak arra, hogy a macsesdi lakosság rémületét eskőkentsék. Most már nem lehetett kétség a felől, hogy a «Mátyás király» nagy szobájában megszólalt titokzatos hang fenyegetése nem tréfadolog volt. Deek Miklós megmagyarázhatatlan módon bűnhődött engedetlenségéért és vakmerőségéért. Nem figyelmeztetés és intelem volt-e ez mindazoknak, a kinek kedvük kerekednék a Miklós példáját követni? E sajnálatos módon végződött kísérletből azt kellett következtetni, hogy egyenesen tiltva van megpróbálni a behatolást a kárpáti várkastélyba. A ki erre vállalkozna, az életét kockáztatná. Teljesen bizonyosnak látszott, hogy ha az erdésznek sikerült volna átmászni a bástyán, soha sem térhetett volna többé vissza a faluba.

A rémület ennek következtében nagyobb volt, mint valaha, nemcsak Macsesden, hanem Vulkánon is, meg mind a két Zsil völgyében. Mindenféléről arról beszélték, hogy tanácsos végképp elköltözni a vidékről és néhány cigány család tényleg el is vándorolt inkább, hogysem a várkastély közelében maradt volna. Az a bizonyosság, hogy természetfeletti és gonosz lények laknak benne, több volt, mint a mennyit a környékbeli lakosság véralakta megbírhatótt. Nem maradt hátra egyéb, mint elköltözni a vármegye

valamely más részébe, ha csak a magyar kormány le nem rombolhatja a kísértetes várat. De vajon a kárpáti várkastélyt le lehetett-e rombolni olyan eszközökkel, a milyenek halandó ember rendelkezésére állnak?

Junius első hetében senki sem mert kimenni a faluból még mezei munkára sem. Hiszen a legesekélyebb kapavágás is előidézhette valamely földalatti kísérlet hírtelen megjelenését!... Hátha az eke barázdáiból a «stafflik» vagy vami-pirok egész csapatai röppennek fel?... Nem fognak-e démonok kikelni a gabonavetésekből? — «Bizony, valóban ez történék», mondá Frik pástör mély meggyőződés hangján.

És ő maga is őrizkedett visszatérni a Zsil melletti legelőkre a nyájával.

A falu tehát a rémület uralma alatt állt. Senki sem dolgozott többé a földeken. Mindenki otthon maradt és bezárt ajtót, ablakot. Kolecz uram nem tudta, hogyan idézze vissza a falubelieknél azt a bizalmat, a mely nála is nagy mértékben hiányzott. Határozottan nem maradt egyéb hátra, mint elmenni Kolozsvárra és kiszerezni a hatóságok közbelépését.

Hát a füst megjelent-e újra a vártony képménye felett?... Meg bizony. A messzelátóval több ízben lehetett látni az Orgall fensikről felemelkedő párák közepette.

És éjszakának idején a felhők nem vörösek voltak-e, mintha lángokat tükröztek volna vissza?... De bizony; sőt úgy rémlett, mintha lángoló gomolyok keringenének a várkastély felett.

És az az ordítás, a mely annyira elremitette Patak orvost, nem hatott-e keresztül a Plesa gerinczén, a macesdi lakosok nagy ijedelmére?... De bizony; legalább a délnyugati szél borzasztó

zugást és morajt vitt magával, melyet a Vulkan szoros szikláival visszhangozva adtak tovább.

Ezenfelül a megfélemlített emberek állításából azt is lehetett volna következtetni, hogy a földet valamely rejtett erő rázkódhatta meg alattuk, mintha valami régi kráter nyílt volna meg újból a Kárpátok heglánczában. De talán a felízgatott képzelem túlzásainak is nagy részük volt abban, a mit a macesdiék látni, hallani és érezni véltek. Bármint legyen is, csakugyan történetek igazai kézzelfogható tények és mindenki beláthatja, hogy nem volt többé lehetséges ily veszélyes helyen élni.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

* **A párbaj ellen** Belgiumban törvényt hoztak. Nemcsak a párbajozókat és a segítéket, de még a párbajról megemlékező hírlapírókat is bebörtönzik vagy más büntetésnek vetik alá.

* **Panama-játék.** Párisban az utcákon árulnak széles Panama-kalapot hordó férfi babukat, melyeken, ha egy madzagot meghuzunk, a Panama-kalap eltűnik s helyét bőrtöni sapka foglalja el.

* **25,000 gyilkosság** történt a legutóbbi öt év alatt az amerikai Egyesült-Államokban. Nevezetes, hogy több gyilkost lynchelt meg még mindig, mint a mennyit a törvény elítél.

* **Vilmos német császár** egy helgolandi jótékony bazár számára sajátkezűleg készített krétarajzot küldött, melyen két páncélhajó látható viharban. A képet, melyen e jel áll: «Wilhelm Imperator Rex 1893» ezer forint értékben vették fel a sorsolás tárgyai közé.

* **Az alumíniumot** építési célokra alkalmazzák újabban, így Chicagóban egy nagyobb épület hom-

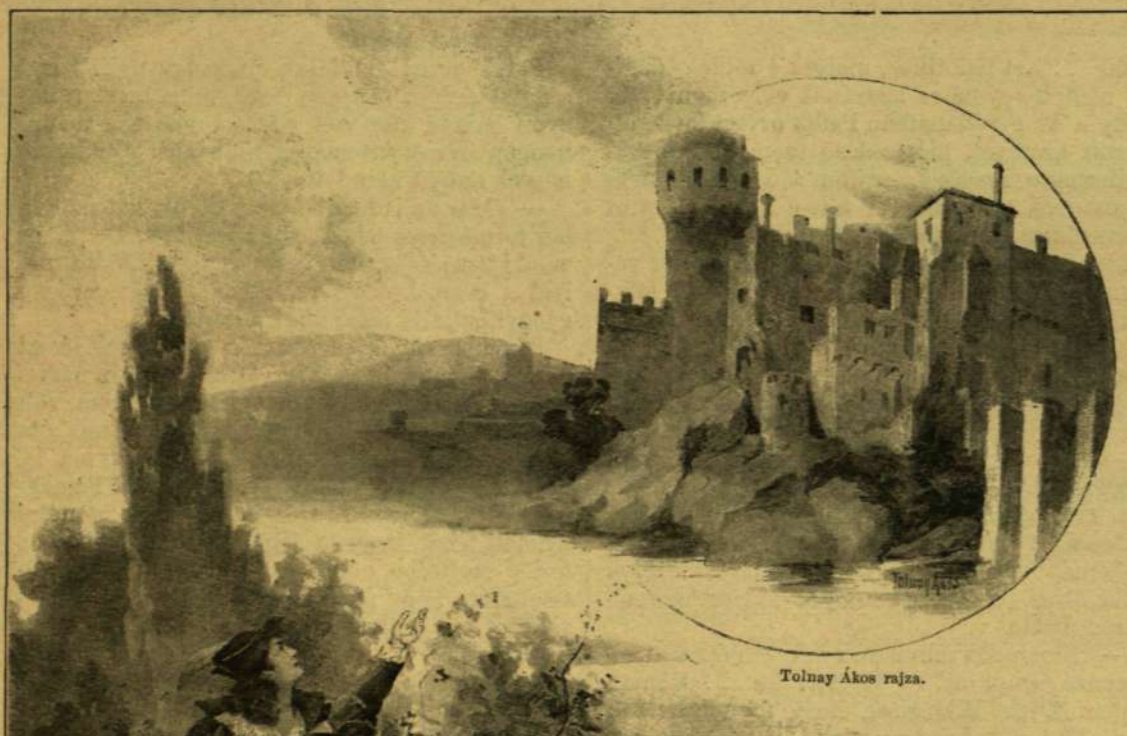
lokzatát alumínium lemezekkel rakták ki, úgy, hogy az ezüst táblákból készült várnak látszik, a mi a bérház jellegének meg is felel.

* **Szappan-forrás.** Éjszaka Amerikában Buffalo fok közelében találtak egy forrást, melynek borsavas-natron és petroleum-keverékből álló vize úgy habzik, mint a szappanos víz, de a forrás közelében levő leülepedéseket szappan gyanú használatuk s idővel időre lapáttal gyűjtik össze.

* **Az arany rózsát,** melyet a római pápa erénydíjként szokott adni évenként egy-egy katolikus vallású uralkodóházi nőnek, már háromszáz év óta ugyanazon aranyműves család készíti, melynek tagjai e végett állandóan Rómában, a Szent-Péter templom közelében laknak. Egy ily ékszer értéke átlag 20,000 forint s elkészítéséért 3200 forintot adnak. A róza hosszú szára masszív aranyból van, a leveleket és kelyhet csillogó drágakövek borítják. Az egész műretek pompás fehér atlaszszal bélelt szekrényben van, melyet ezüst félgömb alakú szegekkel raknak ki.

* **Leányszökötés velozipéden.** Egy Brooklin nevű amerikai kis városban, mely nyugot felé fekszik s csak névleg hasonlít New-York szomszéd-városához, egy fiatal orvos kedvesét, kit szülői nem adtak hozzá, a leány beleegyezésével velozipéden ragadta el, mivel ezzel gyorsabban tudott menni, mint a kis város lovasai. Csakugyan nem érték utol a szökevényeket, kik egy szomszéd községben megeskették magukat, mire szülők is megengedték őket.

* **A mellfűző használatát** már II. József császár meg akarta gátolni. 1783 aug. 14-én kelt rendelete értelmében az árva házakban, apácázárókban s más női intézetekben a mellfűzőt egyenesen el kell tiltani s a tanfelügyelők kötelezettek élvevényként jelentést adni arról, hogy az iskolás leányok és a tanítónők között hány hordja a mellfűzőt. A százéves rendeletet sohasem vonták vissza, de a tanfelügyelők most már nem adnak be jelentéseket, talán nem is győznék.

Tolnay Ákos rajza.

Párduczós ifjak, gyér haju vének,
Szűzi leányok, tisztos anyák
Gyermeki vágygyal összegyűlének,
Hallani lantos kobza dalát.

Hej hegedős-kor! most az imára
Nem figyel úgy a templomi nép,
Mint a te véned ifjú dalára,
Hogy üde harmat érje szívét.

Hol ma a lélek, mely befogadja
Azt a kitépott szívdarabot,
Mit hegedős befoglal a dalba,
Melylyel, a mit birt, mind' od' adott?

Hagyhat-e némán útja időnek,
Hogyha nyomába' hull a virág?
Fészke-rakáshoz a fatetőket
Búvja madárka, s száraz az ág.

HEGEDŐS DAL.

Hol hegedősök bús dala zengett:
Felkap a vágy, és elvisz oda,
Harsan a kürt, és nyílnak a termek,
Készül a nótás, vig lakoma.

Hamva a szívnek mint törülődik,
És üdesége mint fakul át;
S balga, bolond, ki véle törődik...
— Hej, hegedősök! rossz a világ!

PAP ZOLTÁN.

BARSI JÓZSEF.

A «Vasárnapi Ujság» olvasói bizonyonyal emlékeznek még arra a lapunkban néhány évvel ezelőtt névtelenül megjelent cikksorozatra, melyben a szerző «*Utazás ismeretlen állomás felé*» cím alatt a szabadságharc alatt és után szenvedett fogóságát oly megkapó igazsággal és megfigyelő élénkséggel írta le, sok, addig kevéssé, vagy épen nem ismert adatot is nyújtva ama sötét korszak ismertetéséhez. A hazai memoire irodalomnak e kiváló darabját egy akkor már 80-ik életéve felé járó öreg ember írta, még akkor teljes lelki erővel, mely azonban az aggkor sulya alatt s vakság csapása következtében pár év múlva rohamosan hanyatlott, úgy, hogy a sors valóban kegyes volt iránta, midőn f. évi február hóban, 83-ik évének betöltése előtt kevéssel, szenvedéseitől megszabadította.

Ez érdemes munkatársunk, *dr. Barsi József* neve különben eléggé ismeretes a magyar irodalom és tudomány terén. Ifjú korától kezdve lelkesen küzdött a magyar művelődés érdekében, s midőn hosszú olmtüzi mártromságát kisenvedve, újból tevékenységhez kezdetett, munkálkodása még nagyobb és gyümölcsözőbb lett. Közéleti szereplésén kívül ismeretterjesztő irodalmi működése, melynek nyomain között a Csengery által szerkesztett «*Budapesti Szemle*»-ben közölt ismertetések s Bock népies egészségtanának átültetése a legfontosabbak, már 1870-ben megszerezték számára az akadémiai tagságot s más kitüntetések.

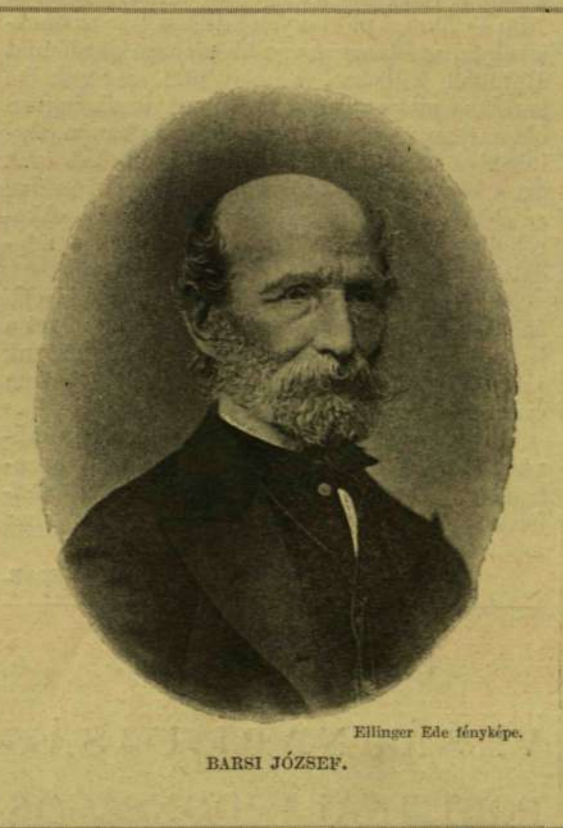
Mindent önjerejéből s kedvezőtlen helyzetével küzdve érte meg.

Barsi József 1810-ben, február 23-án született Janolehotán (ma János-gyarmat), Bars megye egy hegyzugban fekvő német községében, hol atyja, egy Szilváziából bevándorolt német tanító, lakott s hol ő gyermekkorában magyar szót sem hallott. Iskoláit Körmöczbányán, Selmeczbányán és Esztergomban végezvén, a sok gyermekkel megáldott szegény falusi tanító fiából papnövendék lett, hogy magát jobban fentarthassa. De az eleven eszű s természeténél fogva fegyelmet nem tűró ifjúnak nem tetszett a papi élet. Besztercebányán, Nyitrán s Pesten a semináriumban többször volt összetűzése tanáraival s ezért, bár mindenkor kiváló tanuló volt, úgy, hogy 1830-ban, húsz éves korában, a budapesti egyetem 50 éves jubileumára görög nyelven írt ódáját az egyetem kinyomatta, s 1832-ben bölcsészettudori rangot nyert, egy egész évtizeden át nem juthatott plébániához; majd káplán, majd nevelő, majd püspöki titkárhelyettes volt. De az ifjú ezt az időt sem hagyta felhasználatlannal. A kis tót falvakban, hova sorsa vetette, magyar nyelvet tanított a gyermekeknek; akkori időben hallatlan kísérletként magyar szónoklatot tartott s önjerejéből tanult külföldi nyelveket. Hányattatása közben, mint a 33-ik gyalogezred káplánja, egy ideig Milanóban is lakott. 1842-ben lett végre plébánossá Koóson, Nyitra megyében, hol a szomszédban lakó Stummer-családdal, Ipolyi Arnold szülőivel, benső barátságban élt.

Életében kedvező fordulat állott be 1846-ban, midőn Nagy Károly, a híres csillagász, ki vele véletlenül ismerkedett meg, kieszközölte, hogy az ismeretlen felvidéki falusi pap Fehérmegyébe, a tekintélyes Bicske város plébánosi állására neveztetett ki. E kinevezés ugyan sok kellemetlenséget is okozott neki; de a fiatal, tettvágyó embert ez nem kedvetleníté el; most a főváros közelében elemében érezte magát s egész lelkesedéssel kezdett irodalommal foglalkozni. A 40-es években megjelent magyar lapoknak csaknem mindegyikébe írt cikkeket, s nem érdektelen fölemlítenünk, hogy családi nevét (Neumann) Kossuth Lajos változtatta át Barsi-ra, midőn a többi Neumannoktól megkülönböztetésül használt «*Barsi Neumann József*» írói nevéből a Neumann szót önhatalmúlag kitorlőtte cikkei alól. Ugyanekkor akart először önálló

munkával is föllépni. «*Pacsirta*» cím alatt összegyűjtötte költeményeit s azokat 1848 elején Reseta censor már a kinyomatási engedéllyel is ellátta, csak néhány hazafias költeményt törölvén ki belőle, de e gyűjtemény már nem került a nyomdába. 1849 első napjaiban, mint emlékiratában lapunk 1885 és 1887 évi folyamában részletesen és érdekesen leírta, a Budapestre bevonuló osztrák hadsereg a lázító cikkei miatt rováson volt kieskei plébánost elfogta s ez az elfogatás, mivel Barsi a katonai hatóságokkal szemben merőv, sőt makacs hazafias álláspontot foglalt el, egész 1856 július 12-éig tartott, midőn általános amnestia mellett ő is kiszabadult olmtüzi fogóságából.

Már nem volt többé ifjú, mikor hazájába vissza térhetett. De tetteje nem tört meg. Az olmtüzi börtönben művelt hazafias egész sereggel állott összekötötésben, köztük Szilágyi József, Könyves Tóth Mihály s másokkal, kikkel együtt a hosszú napokat hol szórakozva, hol hasznos munkával töltötték. Különösen sokat fordított a börtönben angolból: többek közt Washington Irvingtől Mahomed életét s Gibbon nagy történetének több kötetét. Midőn azonban visszatért, a kenyér gondjai lepték meg. Pap

Ellinger Ede fényképe.

BARSI JÓZSEF.

aligha lehetett volna többé, de nem is akart. Egykori fogolytársai, kik között különösen Hammersberg László buzgólkodott a tevékenységű és nagyműveltségű férfi érdekében, nevelői állást szereztek számára Orczy Elek báró mellett. Eber a kedvező állásban, hol az szerencséje is megvolt, hogy Gaál Józseffel, a «*Peleskei Notárius*» szerzőjével együtt lakott, sokat foglalkozhatott irodalommal s alkalma volt újabb ismereteket kötni. Deák Ferencz is pártfogásába vette. 1861-ben a belvárosi reálskolához neveztek ki tanárnak, de a helytartótanács a kilépett pap megválasztását nem erősítette meg, s így — időközben a ref. vallásra áttérvén — a pesti ref. gymnasiumhoz hívták meg a latin és német nyelv tanárává. Itt jött össze Csengery körével. 1867-ben az új kormány az országos statisztikai hivatalhoz beltaggnak nevezte ki, (Keleti Károly, Beöthy Leó és ő alkották először ezt a hivatalt) s ebben az állásban maradt, főképp a közoktatásügyi statisztikával foglalkozva, egész 1888 végeig, midőn végleg nyugalmomba vonult.

Ez a zaklatott, egész az öregedés koráig bizonytalan élet okozta részben, hogy Barsi irodalmi működésében aránylag kevés a maradandó becsű dolog. Eredeti önálló művei is főképp hivatalos dolgozatok, akadémiai székfoglaló értekezése s két népszerű pályadíjat nyert dolgozat («*Az iparosok vagy László-öster*» és «*A szerelemről és házasságról*»). Pedig egyes cikkeiből is látható, hogy Barsiban széles látkörű s mély bölcsészeti gondolkodás egyesült, s ha fejlődését, mint annyi másét, a szomorú 50-es évek más

irányba nem terelik, bizonyára kiváló jeleseink között foglalt volna helyet. Kárpótlásul azonban megadta a sors neki a hosszú életet s az anyagi jólétben tölthetett öregséget. Reg napjaiban ismét ábrándozni kezdett. Összekuporgatott vagyontát jótékonyezéül alapítványok szánta, könyvtárával egy Budán (melyek egyik félreeső utcájában élte át az utolsó évtizedet) létesítendő nagy könyvtár alapját akarta megvetni. De életének utolsó évei és vaksága meghiúsították e terveit. Ily emlékeket nem hagyhatott maga után; de emléke, egy ideálisan gondolkozó művelt s pontos, rendszerető magyar ember jó emléke, fennmarad állandóan mindazoknál, kik életét és munkásságát közelebből megismerhették.

MADÁCH IMRE GYERMEKEINEK EGYKORI GYÁMJA.

Madách Imre gyermekeinek egykori gyámját, Veres Gyula nógrádmegyei szakali földbirtokos ez évi február 16-án helyezték örök nyugalomra, nagy részvét mellett ugyancsak a szakali temetőben levő családi sírboltjába.

Veres Gyulát Nógrádmegye határain túl nem sokan ismerték. Csöndes falusi életet élt, családja szeretetével és ritka közbecsüléssel környezve, mit épen oly szerény, mint nemes jellemével s páratlan becstelenségével oly igen méltón meg is érdemelt.

Madách Imrének Szentagyh Pálon kívül a csöndes, egészséges humorú Veres Gyula volt a legkedvesebb barátja, mivel 1843 óta halála napjáig a legnagyobb és leggyöngédebb egyetértésben volt. Mint közeli szomszédok, igen gyakran látogatták egymást. Sokat jártak együtt Csesztvére, Horpácsra és Vanyarczra barátaikhoz. Madách, bár soha sem vadászott, «*vadászó pajtás*»-ának hitta Veres Gyulát, kihez, hogy mily bensősleg ragaszkodott, mutatja az is, hogy egyik szép versében, az «*Oszszel*» című borongó hangulatú költeményben is megemlékezik róla; de még jobban mutatja az, hogy mikor súlyos betegsége miatt meg kellett övéitől válnia, azzal a kéressel kereste meg Veres Gyulát, hogy halála esetére vegye gyámsága alá árván maradó gyermekeit, még pedig olyanképen, hogy a gyermekek vagyomának kezeléseért ne terhelje őt felelősség senki irányában. A kipróbált barát készséggel engedett a költő kívánságának az esetre, ha csakugyan ő találna tovább élni. S a gondviselés úgy intézkedett, hogy Veresnek ezt az ígéretet csakugyan be is kellett váltania. Madách Imre balsejtelmé rövid időn beteljesült; de ő azzal a megnyugvással hunyta be szemét, hogy gyermekeinek sorsát a leghűbb, legmegbízhatóbb kezekbe tette le. S Veres Gyula csakugyan a legnagyobb gonddal és lelkiismeretességgel vitte a gyámi tisztet egykori barátja és komája gyermekei mellett. Atyjuk helyett atyjuk volt s a saját érdekénél is szigorúbb pontossággal óvta gyámlotyjainak minden érdekét. Most már ő is elköltözött oda, hol legkedvesebb barátja várta, s nyugodtan számolhatott be neki megbízatásának teljesítéséről. Mint egykor lakhelyeik, most nyugóhelyeik is szomszédosak. Áldás és kegyelet emlékeztőkre!

Madáchnak Veres Gyulához intézett levelei közül nem lesz érdektelen ez alkalomból a következő kedélyes tartalmú szüreti meghívót szöszert is közé tennünk:

A.-Sztregován 1861. okt. 11-én.

Hírlélő.

Az A.-Sztregovái híres Promontoriumon, mely a tokaji hegygyel ugyanegy szélességi fok alatt fekszik, visszavonhatatlanul folyó hó 16-án fog a szüretet kezdeni. A venédek elfogadására a szüvészen kívül ékes borház szolgál, a többi pedig jó barátok közt majd csak megadja az Isten. — A ki pedig nem átalja házigazdái meghívómat konokul el nem fogadni, azt a csakhamar beállandó ádász német törvényszék el fogja ítélni vagy két itcze tavalyi bor benyaklására, vagy egres szőlővel megtöltendő mördály vet végett gyászosan életének. — Ezt önalkalmazás végett jónak láttam véled közölni, mint igaz barátod

Madách Imre

OROSZ ÉNEKESEK.

Talán sehol a világon nem szeretik, nem kultiválják annyira a dalt, az éneket, mint Oroszországban. Az orosz templomokban orgonát vagy instrumentális zenét használni nem szabad, tehát az egyházi éneket annyira fejlesztették, hogy minden valamirevaló templomnak megvan a maga jól iskolázott énekkara. A világi dalokat is jobban szeretik dalolva, mint muzsikálva s náluk a cigányok nem muzsikusok, hanem karban szervezett énekesek, úgy, hogy ha az orosz urak zajosabban mulatnak, nem zene-, hanem énekkart hozatnak. Az orosz dal, kivált a görög egü Kis-Oroszországban termett s a magyarhoz rendkívül hasonló dal alkalmasabb is, meghatóbb is énekelve, mint hangszeresen előadva s ezekből megérthető, hogy az orosz karénekesek szinte ritkítják párjukat, a mint ezt bebizonyították a nálunk is megfordult Szlavjanszkij-Agrenev Dimítrij-féle orosz énekkar. Ez az énekkar bejárta már egész Európát, Ázsia jó részét és Amerikát, fejedelmi udvarok (a többi közt az angol királynő) tüntették ki meghívásokkal s mindenütt elismeréssel, elragadtatással fogadták, sőt a németek, a kiknél pedig szintén igen népszerűek az énekkarok, bevallották, hogy a Szlavjanszkijéhoz fogható ők nem bírnak felmutatni.

Hanem az is igaz, hogy míg Szlavjanszkijék a karéneklést ilyen tökéletességre vitték, rengeteg sokat fáradoztak, dolgoztak. *Agrenev Alekszandrovics Dmitrij* (a kinek csak művészi álnéve a Szlavjanszkij), eleinte szinpadai énekes volt, s az énekes pályára Olaszországban készült. Felesége, *Krisztoforovna Olga*, szintén színházi énekesnő volt. Mindjárt színesi pályájuk elején ellenállhatatlan vonzotta őket a népdal s elhatározták, hogy kilépve a színesztől költészetből, tisztán csak népdalokat énekelve utazzák be egész Oroszországot s összegyűjtik mindenütt a népdalokat. Tudták, hogy az a forrás szinte kiemeríthetetlen, mert idáig még csak egy kísérletet tettek a népköltészet gyűjtésével, akkor, mikor II. Katalin csárna rendeletére egy író próbált népdalokat gyűjteni, de az is csak a szövegeket. Másfelől meg sietni is kellett, mert a régebbi népdalok, mondák lassankint kezdtek már kivészni s mostanában már számon tartják azt, ha valahol valamely öreg paraszt még néhány régi keletű történeti balladát (bylina) tud, úgy hogy az idén mint ritkaságot szerepeltettek Szent-Pétervárott egy kurszk-kormányzósági parasztot, a ki az apjától tanult bylinákat mint valamely rapszód énekelgette a télen a legelőkelőbb pétervári körökben.

A Szlavjanszkij-pár tehát nyakába vette nagy Oroszországot. Mindkettő alapos zenei képzettséggel bírt, de különösen az asszony, a kiben ezenkívül a poétikus hajlamok rendkívüli energiával párosultak. A városokban duettek énekeltek, hogy az úti költséget fedezték s onnan tettek kirándulásokat a falvakra, pusztákra; a férj másolta a dalok és mondák szövegeit, a feleség pedig ott nyomban leköztázta a dallamokat. E vándorogatásnak első eredménye volt egy három kötetes munka, a melyet *Krisztoforovna Olga* asszony «Orosz lakodalmi népszokások» fő-cím alatt irt és adott ki, de a melyben ezenkívül a nép körében előforduló minden ceremóniális szokást is leírt, visszaadva az eredeti szólásmódokat, kótákkal kísérelve a dalos részeket. Ezért a munkájáért a szent-pétervári császári geográfiai és etnográfiai társaság öt tagjává választotta. Ezután nemcsak a megkezdte az általa leköztázott népdalokat átdolgozni karokra s ebből a munkájából eddig öt vastag füzet jelent meg. Azok a bájos, megkapóan harmonikus karok, a melyek ezelőtt három évvel a budapesti közönséget is úgy elragadták, mind a Krisztoforovna Olga művei, egészen a karok begyakorlásáig. Ő fordítja a dalok szövegeit németre, francziára, olaszra, angolra, a szerint a milyen közönség előtt énekelnek, s mikor Magyarországra készültek, egész komolyan meg akart tanulni magyarul is, hogy legalább beszélni tudjon majd velünk és hogy meg nem tanul, nem rajta mult, hanem e sorok íróján, a ki elfelejtett neki egy magyar grammatikát küldeni.

Mintán Oroszországot keresztül-kasul bejárták s duetten énekelgettek, és miután már jó nagy halmaz gyűjteményük volt, hozzá fogtak egy

énekkar szervezéséhez. *Agrenev* apai birtokán, Kolyezovo kis faluban, Tverj mellett, egy kis énekkarot hevenyésztek s folyt az énekesek kiválogatása és tanítása éveken keresztül.

A hatás, melyet e rendkívül precíz betanított énekkarukkal elérték, roppant nagy volt s *Alekszandrovics Dimítrij* néhány év múlva abba a helyzetbe jutott, hogy egy gőzhajót vásárolt a Volgán s azon hordta társaságát a Volga mentén a régi dal szerint: «Vnyjiz po matuske po Volge» («Le, le a mi édes anyánk a Volga kebelén.») A kolyezovói énekkarot állandósították s ott mindig volt és van 30—40 kis fiú és leány, a kikkel rendes tanított foglalkoznak, nemcsak énekelni, hanem az írás-olvasás mesterségére is tanítva őket. És meglegő az egy eldugott kis faluban, a mint ott az idegen látogató reggel felébredve hallja mindenfelé hol az egyes éneklőket, hol a flóta, gordonka, hegedű és zongora hangjait, végül pedig a felséges énekkar reggeli zsoltárát.

Szlavjanszkijék méltán büszkék erre az énekes-telepre. Gyermeküket is mind gondos zenei nevelésben részesítik, a lányok is hegedűlnek, flótáznak, gordonkázhatnak, az itt bemutatottak is mind részt vesznek az énekkarban, s mihelyt megnőnek: küldik őket Párisba. Ott tanult már a három felnőtt leány: *Nagyecsa, Jeléna és Olga*, s majd következnek a most még kurtá-ruhások is: *Rila és Inna*, s mert olyan büszkék erre az énekkarukra, most egy nagyobb szabású akadémiát állítottak Kijevben, a mely 600 ezer rubelbe került s a melyet nem sokára megnyitnak, ingyen oktatásban részesítvén az alkalmas hangú, leginkább a nép köréből választott tanulókat, csak azt a kötelezettséget róva rájuk, hogy kikérülve az életbe, a hol karénekesek, templomi énekkarok dirigensei lesznek, tovább gyűjtsék a népdalokat.

Ebből a művész-kolonciából vált ki az a kisebb énekkar, mely jelenleg nálunk jár s a melyet a legidősebb *Agrenev*-lány vezet, a kit nálunk «szép Nádja»-nak nevezett el ezelőtt három évvel a közönség. Ő is az apja által felvett Szlavjanszkiják művészi álnévet használja, igazi neve neki azonban legújabbban *Agrenevna-Hlebnyikova Dimítrijevna Nagyecsa*, mert a mult őszön férjhez ment *Hlebnyikov* orosz katonatiszthez.

SZABÓ ENDRE.

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG
és
POLITIKAI UJDONSÁGOK

1893. évi folyamára.

A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» vezetése immár huszonhat esztendeje van ugyanazon szerkesztőség kezében, mely tartalmaság, terjedelem, változatosság és művészi kiállítás tekintetében évről-évre emelni igyekszik e lapokat.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, eredeti elbeszéléseket és életképeket, részben illusztrálva, közöl *Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánéától, B. Büttner Linától, Petelei Istvántól, Szivos Bélától, Rákosi Viktortól, Kacziány Gézától, Kazár Emiltől*, stb. — A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelesebb elbeszélői műveit mutatja be.

A «Vasárnapi Ujság» 1893. évi folyamát *Jókai Mór* «Nazi Hánem egyiptomi herceg» című új elbeszéléssel kezdte meg, hazai festőművészeink által készített rajzokkal. Ugyancsak új-évkor kezdtek meg *Verne Gyulának* hazánk délkeleti részében játszódó, «Várkastély a Kárpátokban» című legújabb regényét, melyet számos előkelő francia művészől készített kép díszít.

A «Vasárnapi Ujság», mint családi lap kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 39-ik évfolyamába lépő «Politikai Ujdonságok» a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben és megnehezíti, a napilapokat is lehetőleg pótolja.

A «Politikai Ujdonságok» újabbán mint képes ujság jelenik meg, minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

A «Politikai Ujdonságok»-hoz, «Magyar Gazda» című, kéthetenként megjelenő gazdasági és kertészeti lap is van csatolva s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővíti lez a lapnak hetenként másfél s minden második héten kétszer terjedő tartalma.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a «Világkrónika» című képes heti közöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, s az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeresen közöl nagyobb elbeszéléseket és regényeket képekkel, úgy szintén mulattató közleményeket, képtalányokat, stb.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre		fél évre		negyedévre	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr
A Vasárnapi Ujság	8.—	4.—	4.—	2.—		
A Világkrónikával együtt	10.—	5.—	5.—	2.50		
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12.—	6.—	6.—	3.—		
A Világkrónikával együtt	14.—	7.—	7.—	3.50		
Onpán a Politikai Ujdonságok	5.—	2.50	2.50	1.25		
A Világkrónikával együtt	7.—	3.50	3.50	1.75		

A «Vasárnapi Ujság» f. évi folyamából január elejétől kedve teljes számu példányok még kaphatók, úgy szintén a «Világkrónika» folyó évi jannár—márciusi énegyeddi folyamából is.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatallába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

MÁRCZIUS 15-IKE.

Márczius 15-ikét a kegyelet már régen beigtatta a nemzeti ünnepek közé. Az országban alig van félreeső zug, hol ezen a napon vissza ne szállna az emlékezet 1848 márczius 15-ikére, a nagy események e felséges kezdetére. Egyletek, kaszinók összejöveteleket rendeznek, gyűléseket, felolvasásokat tartanak. Sok helyen a templomok színhelyei az áhitatos hazafias érzésnek. Az iskolák legtöbbszörben, — a fővárosban általában, — szünetel az előadás, s az ifjúság felolvasásra, szavalásra gyűl össze. A képviselőház e napon ülést nem tart. Lobogók lengnek a házakon és az utcák mozgalmassá válnak. Az ünnep után megjelenő hírlapok napokig hasáb száma közlik a tudósításokat az országszerte rendezett ünnepélyekről.

Budapesten különösen mozgalmassá ez a nap. Az egyetemi ifjúság kezdte megülni márczius 15-ikét az ötvenes évek legvégén, előbb csak zárt helyen a Sebestyén-téren volt «Fillingér»-kávéházban, később utcai tüntetésekkel. Később aztán szervezett ünnepélyekké alakult át, melyhez hozzácsatlakozott a polgárság és különböző egyesületek; és most már külön megülni az országgyűlési függetlenség párt is. Számos évig egy aggyastán is megjelent ezen az ünnepen, *Táncsics Mihály*, ugyanaz, kit 1848 márczius 15-ikén, a sajtószabadság napján, a lelkes tömeg kiszabadított börtönéből, a hol sajtóvétségért tartották elzárva és diadalmasan hozta át Budáról Pestre.

A reggeli órákban már látni lehet a tanulókat, a mint ünneplőbe öltözve, nemzeti színű kokárdával a mellükön sietnek az iskolai ünnepélyre. Ezeknek a zsenge szívbe oltott kegyelelete bizonyára meg is marad az egész életben. A legnagyobb mozgalmasság a belvárosban uralkodik az ebéd utáni órákban. A házakra lobogókat tűznek ki, az egyetem előtti tér egészen föl van díszítve. Ez az ünnepélyek egyik színhelye, másik pedig a Dunapárt, a hol Petőfi szobra áll, fölemelt karral, mintha márczius

15-ikére irt költeményét szavalná most is: «Talpra magyar.»

Az idén a tavasz ragyogó verőfénye is hozzájárult az ünneplő emeléséhez. Ragyogó levegőben lengtek a zászlók a házakon és erkélyeken, s a szőnyegek és draperiák ékessége eleven színekben vette körül az ünneplő tömegeket. Az egyetem-téren, a költő szobra körül ezernyi ezer tömeg várt, jóval már az ünneplő kezdete előtt.

Az egyetemi ifjúság ünnepélye voltaképpen már délelőtt kezdődött a redout nagy termében, melyet teljesen megtöltött a közönség. A népszínház dalkara énekelte a szózatot, aztán *Eötvös Károly*, a függetlenségi párt elnöke tartott beszédet Magyarország politikai helyzetéről a szabadságharc előtt, busdítva az ifjúságot, hogy az 1848-iki politikai irány megvalósítását hivatásának ismerje el. Majd *Virág László* műegyetemi és *Hindly Attila* joghallgató szavalta alkalmi költeményeket.

A délutáni ünnepélyre nagy számu lovas és gyalog rendőr vonult ki, hogy a rendet fentartsák. Az

párt a «Hungária» fogadóban tartotta lakomáját. *Eötvös Károly* pártelnök kezdte a felköszöntők sorozatát, Kossuthot éltetvén. Következett utána sok áldomás, melyek közül nem egy a mai politikai kérdésekkel is foglalkozott, s még egyházi politikai vita is kerekedett. A lakomáról üdvözlő táviratot intéztek Kossuthoz.

A népszínház is ünnepelt. Rákosi Viktor alkalmi kis színműve «Márczius 15» került színre, s mellé még a «Tündérlak Magyarhonban» népszínművet játszották el, Blaháné közreműködésével.

SZÍNHÁZ.

«A dolovai nábob lánya.» Színmű 3 felvonásban. *Irtá Herczeg Ferencz.* — Először előadott a nemzeti színházban márczius 10-én.

A nemzeti színház «első előadásai» a közönség érdeklődése tekintetében kiállják a versenyt úgy szólva bármely világváros «premiere»-jével. Az a

nem ad «rendszeres kritikát» s rá m esett a szeme — egyre a «közönség köréből.»

Ne tessék kérem megriadni, a közönség nem egészen megvetendő ményez. Azt ugyan nem tudja, mikép tagolandó hibáira a darab s hogy mikép lenne nyélbe ütendő egy-egy jellem-folytonossági hiány; de kitűnő érzéke van arra, hogy kiérezze azt a hiányt. A Herczeg Ferencz darabjában is van egy-egy ilyen, gondolkodásra készítő fordulat; egészen véve azonban sok élvezeteket ad. Első kísérletre szinte túl sokat.

Alakjai gyakorlottan beszélnek, s ajkukról természetes egyszerűséggel folyik a szó, mint akár a színpadon kívül való társalgás. Fölmerül egy-egy ötlet; de nem az ötletre alapított újabbkori bohócszerű vígjátékok mintájára — kiszámítással, hanem váratlanul. A beszéd művelt emberek keresetlen beszédjére vall: a társaságban nincs aljas ember s egész

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — AZ EGYETEMI IFJUSÁG ÜNNEPÉLYE A PETŐFI-TÉREN.

Ellinger Ede pillanati fölvétele.

egyetem-téren állított emelvény körül is csak a rendőrök segítségével lehetett fentartani egy kis helyet. Itt *Virág László* műegyetemi hallgató szavalta el *Abrányi Emil*nek ez alkalomra irt költeményét. *Hindly Attila*, az egyetemi kör elnökének beszéde és a «Talpra magyar» elszavalása következett ezután. A tömeg ekkor a «Szózatot», majd a «Hymnuszt» kezdte énekelni, s megindultak zászlók alatt, folytonosan énekelve a Petőfi-szoborhoz. Itt a tágas térségen, az ünnepély képe teljesen kifejlődhetett, s a nagy sokaság imponzus módon helyezkedhetett el. A korzó vas rácsos szélét is el-lepték egész végig. A szobor talapatát koszoruk borították. Előtte állt az emelvény a szónokok számára. *Mayer Károly* műegyetemi hallgató lépett fel először, elszavalva messzehalló hangon a «Talpra magyar.» *Beöthy László* joghallgató pedig a márcziusi hősekről és különösen Petőfiről emlékezett meg beszédében. A sokaság pedig a Kossuth-nótát kezdte énekelni. Az ifjúság még el sem vonult, mikor a külvárosokból az asztal-társaságok érkeztek meg a szoborhoz. Ezeknek is voltak szónokai és szavalói, s az ünnepély közel hat óráig tartott. Akkor különböző irányban s hazafias dalok éneklése mellett oszlott szét a tömeg.

Este többfelé lakomát rendeztek, s üdvözlő táviratokat küldtek Kossuthnak. A függetlenségi

darab, a melyet az illetékes bíró a nemzeti színház deszkáira méltónak ítél, bármennyire sujtólag nyilatkozzék is arról az első előadás közönségének ítélete, három telt háza feltétlenül számíthat. A jegyeknek keletet biztosít a nemzeti színház iránt való meggyökerezett érdeklődés és mindenekelőtt a fővárosi közönség ujdonságvágyának ingere. A Herczeg Ferencz a «Dolovai nábob»-jára egy héttel előbb elkelt minden jegy.

Az író fiatal, rokonszenves, egy elbeszélő kötetével sikere volt, nevét forgalomban tartja egy elterjedt napilap tárczarovata, a Kisfaludy-társaság tagjává választotta s a színészek eleve elragadtatással beszéltek szerepeikről.

Fokozott várakozással foglaltam el szokott helyemet a színházban, s nekem úgy tetszett, mintha ugyanez a hangulat ülne átalan az arczokon, mintha mindenki előre érezné, hogy ez a darab remény a jövőre. Sietek kijelenteni, hogy nem kritikai író s hogy egyszerű impressionista vagyok. Szeretem a színházat és csak és szeretet révén jutok most az íráshoz. A szerkesztőnek az az ötlete támadt, hogy

ben véve némi poétikus légkörben mozog a darab. Herczeg nem realista a szó azon modern értelmében, mely azt a salakból való táplálkozással azonosítja, de realista abban az igaz értelemben, hogy a való megalkotására törekszik.

Hogy megalkotja-e, az a kérdés. Én úgy érzem, hogy ezáltal még nem alkotta meg, de egyes vonásokat kitűnően megrajzolt. A darab főszerelem párja — mert van egy mellékszerelem is — jellem-folytonossági hiányban szenved; a mi alatt azt értem, hogy az a két alak nem azzá fejlődik, a mivé fejlődnie kellene az első bemutatásakor tanusított viselkedése alapján.

A férfi léha orfeumi hajlamokkal bíró, könnyű gavallér, a ki házasodik, pénzre vadászva, s mikor megtudja, hogy imádottjának apja tönkre ment, hajlamaihoz híven, félreáll. Ez később sentimentális lovagvá növi ki magát és fölényiséghez nem talál erősen melodramatikussá fejlődést hódítja vissza a leányt. A leány egy rokonszenves fejlődő virág, a ki első szerelme egész hevével csügg ideálján, a mi érthető. A léha könnyűség érző szivekre vészes,

ben levő tónál írta azt a szép dalát is: 'Állok, állok a tó partján — Szomorufűz mellett' . . . Az a szomorufűz már régen kipusztult, de azért nem marad jel nélkül. Hegedűs József uradalmi igazgató buzgólkodására a helyen díszes kőpiramist állítanak, melybe márványtáblát helyeznek a fentidézett gyönyörű dal első versszakával. Az emlék leleplező-

mire megnyitják a termek, melyekben a közönség késő estig nézegette a kiállított érdekes tárgyakat. Este a színházban díszelőadás és bankett volt.

Kossuth szobra New-Yorkban. A New-Yorkban élő sok ezer magyarság elhatározta, hogy a magyar állam ezredéves fennállásának ünnepére Kossuth Lajosnak szobrot állíttanak New-Yorkban. A szobor

már huszonöt év óta tölti be ezt a nehéz tisztet. Tanítványai és tisztelői gondoskodtak, hogy e hó 22-ikén ünnepélyesen megüljék ennek emlékét. A jubiláns igazgatót küldöttségileg üdvözlik s tömegesen vesznek részt a volt tanítványok, a kik között közeleltünk számos kitűnősége van, — a banketten, melyet Vámosy tiszteletére rendeznek.

Szl.-Agreva Dmitrijevna Olga.

Agreva-Hlebnyikova Dmitrijevna Nagyezsda.

Szlavjanskij-Agreva A. Dmitrij.

Szl.-Agreva Dmitrijevics Jurij.

Szl.-Agreva Kriztoforovna Olga.

OROSZ ÉNEKESEK.

sét a nagykároly-nagysomkúti vasut megnyitásának idejére tervezik.

A szabadságharc emlékeinek muzeuma Aradon. Az aradi 'Kölcsey irodalmi egyesület' által tavaly kezdeményezett szabadságharci ereklye-muzeumot, mely a városi bérház 10 termében van elhelyezve, márcz. 15-ikén délután ünnepélyesen megnyitották. Varjassy tartotta az ünnepi beszédet, Institoris Kálmán városi főjegyző a város közönsége nevében köszönetet mondott a muzeum alapítóinak,

költségeit, hatvan—százezer dollárban állapítják meg s a pénzt aláírás útján gyűjtik össze. Az aláírás iveket kizárólag Amerikában élő magyaroknak s azonfelül amerikai polgároknak küldik meg. Bizton hiszik, hogy a szép összeg hamar alá lesz írva, mert Amerikában még jól emlékeznek Kossuthra, kit az ötvenes években oly tüntető módon fogadott nemcsak a polgárság, hanem a kongresszus is.

Vámosy Mihály jubileuma. A budapesti ref. főgymnázium érdemes igazgatója, Vámosy Mihály,

Baross szobrára e hó közepéig 47.592 frt gyűlt össze. Adományok folyvást érkeznek.

Az éjszaki sarkhoz. Az idén két világrészből indulnak bátor tudósok, hogy lehetőleg közel jussanak az éjszaki sark jéges világához. Az egyik expedíciót Jansen kapitány rendezi Amerikában. A másik mr. Jackson Frigyes vezetése alatt a nyár elején indul Londonból. Jackson a Payer és Weyprecht-féle osztrák-magyar expedíció által felfedezett Ferencz-József-földön át akarja megközelíteni az éjszaki sarkot. Jackson véleménye szerint a Ferencz-József-föld a 84—85-dik fokig terjed, a honnan már csak

300 angol mérföld választja el az éjszaki sarktól. Ezt a 300 mérföldnyi utat, a melyen ember még nem járt, Jackson a jövő év nyarán akarja megtenni. Expedíciója olyan számmal és sajikkal van ellátva, a melyeket még nem használt senki; eleve-ségről pedig három esztendőre gondoskodnak. Jackson embereivel egész a 83-ik fokig akar hatolni, a hol megtelepednek és a telet eltöltik. Tavasszal azután tovább indulnak és minden erejüket megfeszítve igyekeznek elérni az éjszaki sarkot.

A m. kir. államvasutak igazgatóságának jelentése szerint márczius hó 12-től kezdve Csaba és Gyula állomások között két új személyszállító teher-vonat fog forgalomba helyezni, melyek a budapest-aradi vonal gyorsvonataihoz csatlakozásokat közvetítenek. A két új vonat közlekedési ideje a következő: 3156. sz. vonat Gyula indul 8.46 délelőtt, Csaba érkezik 9.15 délelőtt. 3133. sz. vonat, Csaba indul 6.46 este, Gyula érkezik 7.20 este. — Ugyancsak a magyar kir. államvasutak igazgatósága értesítése szerint a Fiuméba rendelt faküldemények elszállítására már nincs akadályozva s hogy miután a kocsihiány is megszűnt, az árak az összes vonalakon többé nem letéteményezésre, hanem elszállítás végett, tehát ismét feladási vévények, illetve fuvarlevél másodlatok alapján korlátozás nélkül elfogadhatnának.

HALÁLOZÁSOK.

Lapunk zártakor vesszük a gyászírt, hogy Jules Ferry, a francia szenátus elnöke Párisban márcz. 17-én este szívszélhűdésben meghalt. Életrajzát ép lapunk mai számának élén közöljük.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: DULL LÁSZLÓ, ügyvéd, Szilágymegye volt alispánja, a szilágyszolnoki ev. ref. egyházmegye főgondnoka, a zilahi ev. ref. gymnázium gondnoka, életének 54-ik évében, Zilahon. — GREGOROVITS GÁBOR, a szabadságharcban tüzér főhadnagy, Komárom levéltárnoka, ki mint piarista növendék állt be honvédek s Komárom védelméél vitézül kitüntette magát, 63 éves korában, Komáromban. — Gróf ENDREY KÁROLY, kamarás, 36 éves korában, Lipcsében. Hált tetemeit Szombathelyre szállították. — WACHTEL ZSIGMOND, nyug. m. kir. honvéd ezredes. életének 55-ik évében, Szegeden. — FRÁTER SÁNDOR, Szabolcsvármegye egyik legtekintélyesebb polgára, a megyei szabad-élvű párt egykori elnöke, 62 éves, Kótajon. — BOSKOVITS ISTVÁN, iskolaigazgató és városi virilista, 52-dik évében Verseczen. — PÁRFELICZAY GYULA, nyug. korona-uradalmi igazgató, élete 62-dik évében. — HÖLZL LŐRINCZ, nagybecskereki tanító, a délmagyarországi tanítók egyik vezérémbere, ki pedagógiai munkáin kívül zeneszerzeményeiről is jól ismert volt, s felszázadot töltött tanítói működésben. — HOLLÁNDER EDE, régi honvéd, a borsod-miskolci hitelbank igazgatója, a miskolci kereskedelmi és iparkamra és szabadelvű párt elnöke, 60 éves, Miskolcon. — LICHTENSTEIN LAJOS, a magyar országos bankrézvénytársaság egykori igazgatója, Budapesten. — JELLINEK ISTVÁN, végzett joghallgató, tartalékos hadnagy, 23 éves, Nagy-Váradon. — GOVRIK ALADÁR, a budapesti László-féle főgymnázium növendéke, 19 éves, Kaplyon. — PROBOK CZYRILL, a szabadságharc katonája, ki Galiciában született, bejárta fél Európát és Amerikát, a katonai pályán őrnagyságig vitte, s a magyar szabadságharc után Budapesten telepedett le. — FODOR LÁSZLÓ, 38 éves, Szécsékn.

KISZELY ANTONIA, Borsodmegye egyik előkelő családjának tagja, élete 56-dik évében, Szilváson. — Dr. RÉTHY LÁSZLÓNÉ, szül. Tokai Nagy Irén, élete 29-dik évében, Budapesten. — WOLFNER JÓZSEFNÉ, szül. budai Goldberger Anna, a 'Singer és Wolfner' ismert fővárosi könyvkereskedő cég egyik tulajdonosának hitvese, 41 éves, Budapesten. — SZŐK KÁLMÁNNÉ, szül. Taubinger Vilma, kengyeli birtokán. — SZŐK KAROLYNÉ, szül. Varga Ilona, a tiszakürti ref. lelkész neje, 26 éves, Tisza-Kürtön. — TRAGOR IONÁCNÉ, szül. Meiszner Hermin, váci kereskedő neje, 58 éves, Meránban, honnan holttestét Vácra szállították. — STADLER KÁROLYNÉ, szül. Angyal Kornélia, 23 éves korában, Győrött; az elhunytban dr. Angyal Armand győri főkapitány a nőtestvérét gyászolja. — BOLONYI ALBERTNÉ, szül. Kaposvári Jedlicska Julia, Nagy-Váradon, 64 éves korában. — MOSONTI GÉZÁNÉ, szül. Brück Zsófia, adótárnok felesége, 44 éves, Magyar-Óváron. — BABINETZ MARISKA, Babinetz János alsó-vereckei járásbíró leánya, hosszas szenvedés után, Alsó-Vereckén. — STARCZER ANTALNÉ, szül. Kiss Katalin, 60 éves, Budapesten. — VEGH FERENCZNÉ, született Harmathy Ágnes, Vég Gyula debreczeni rendőralapítvány édes anyja, Debreczenben, 64 éves.

Szerkesztői mondanivalók.

Madárdal. (Ibsen Henrik után.) Mutatvánnyul, megjelenő költeményeiből, jobb volna valami csinos eredeti választani, mint egy, valószínűleg német fordítás után készült fordítást.

Rucza-les. Hogy lefoszlott. Az első közlés végett félretettük.

Oh ifjúság. Zavaros; egymással össze nem illő, egymást lerontó képek sorozata. Sokkal sikerültebb a 'Régi emlék', ebben a szív méla sovárgása a múlt után, költői erővel szól meg. Kár, hogy a verselés és a kifejezések nincsenek eléggé a szerző hatalmában.

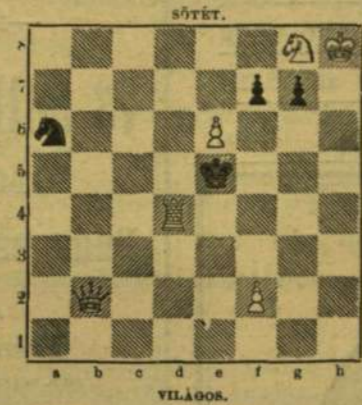
Téli éj. Biricza temetője. Az utóbbi egészen gyöngös éjszaka, nyoma sincs benne a költői alakításnak s elbeszélve is nagyon gyengén van. A Lenau-dalok is csak átdolgozással válnának be. Vannak bennük sikerült sorok, de nem egy helyett nagyon is kiforgatta az eredetét. Ilyen kiforgatást látunk az I. számú dal második versszakának harmadik és negyedik sorában, ilyen a 2-ik számúknak két utolsó sora. Ez pedig nyelvtanilag hibás:

'Zúg a szeleknek örült hajzsa' helyesen: hajzsjá, mert biz az a szó, birtokos rag nélkül is hajzsa, nem pedig hajz s nem hiszünk, hogy a hajzot egyéb értelemben használnák, mint mikor az ökröket kormányozzák vele: Cséld Csádk, hajz Lombár!

Apróságok. Inter arma. Orvosság, stb. Közölni fogjuk. Balatonparti éj. Lángelmék. Szomorú vég. Az első választottuk.

SAKKJÁTÉK.

1765. számú feladvány. Weinheimer R-től.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1757. számú feladvány megfejtése

Berger J-től.

Megejtés.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Ve8-a4 Hg6-e5 : (a) 1. Hg6-e7 + (b) 2. Va4-a5 t. sz. 2. Kg8-h7 t. sz. 3. V a4-g4 mat. 3. V a4-g4 mat.

Világos. b. Sötét. 1. Hg7-f5 + t. sz. 2. Hg7-f5 + t. sz. 3. Va4-g4 mat.

Az 1758. számú feladvány megfejtése

Mackenzie A. F-től.

Megejtés.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Ve7-e1 Kd4-e5 : (a) 1. Hg6-e5 f6-e5 : (b) 2. Ve1-f4 t. sz. 2. Ve1-e4 + d5-e4 : 3. H v. V mat. 3. H mat.

Világos. b. Sötét. 1. Ff8-g7 stb. 2. Ff8-g7 stb.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Ung-Turnócson: Németh Péter — Kecskeméten: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 10-ik számában közölt képtalány megfejtése: Visszintázás öröme.

Heti naptár, márczius hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows for days of the month.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (I. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 85 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemzöveket 45 krtól 11 frt 65 krajczárig — sima, kozzák, csikos, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240féle diszpozíció és 200 különböző szín és árnyalatban) szállít postabőr és vámentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Züriehben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba cím. levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Most jelent meg!

GYÖNGYVIRÁGOK

IMAKÖNYV

FIATAL PROTESTÁNS HÖLGYEK SZÁMÁRA

írta TÓTH PÁL

Harmadik kiadás. Ára vászonkötésben 2 frt. Egyszerű finom bőrkötésben 3 frt.

Tóth Pál könyve egy nemes, költői lélek megnyilatkozása, mondhatnánk: a legszebb költemény prózában. Szent előtte a család, a vallás, a természet, a haza, s ezeknek hatása alatt írja a fiatal, eszményi korban levő, fogékony leányszívek azokat a végtelenül gyöngéd, érzéletesi elmelkedéseket, imákat, s melyekre csak oly író képes, a ki maga is ilyen ifjú lények nevelésére szentelte életét, ismeri azok gondolkodását, eszmekörét, szívvilágát.

Kapható a kiadónál (Athenaeum könyvkiadóhivatala, Budapest, Ferenczy-utca 3. szám) és minden könyvkereskedésben.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a leg-olcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatának változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az 'Egyetértés'-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legreáltebb s e mellett tárgyilagos hí tudósítást egyedül az 'Egyetértés' közöl.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az 'Egyetértés' kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével és alaposágával ma már nem veranszabhat más lap.

A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az 'Egyetértés'-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett társzójában annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Kéthárom regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarságu fordításban kapnak az 'Egyetértés' olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az 'Egyetértés'-re.

Az 'Egyetértés' 1893 január 1-én 27-ik évfolyamába lépett s így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felolós szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Előfizetési árai:

Table with 2 columns: Előfizetési árai, Ár. Rows for different subscription rates.

A szerkesztőség: Szerecsen-utca 35. szám. A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

GANZ ÉS TÁRSA

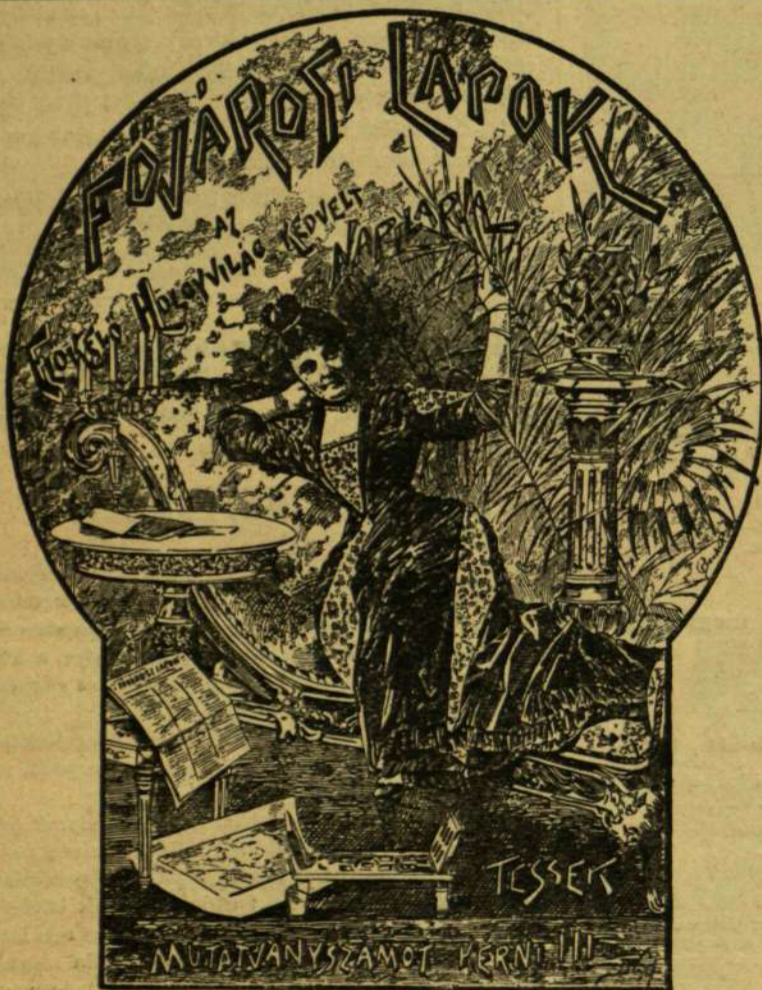
VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT
BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlőhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-

5174

nemű zúzógépek.

132. SZ.

30. évfolyam.

FŐVÁROSI LAPOK

Felelős szerkesztő: Szana Tamás.

Hazánk egyetlen szépirodalmi napilapja.

Változatos élénk tartalom. Bő rovatok az irodalom, művészet és színház köréből. Munkatársai a régibb és ifjabb irodalmi gárdának minden jelebb tagja. Társadalmi, irodalmi és művészeti kérdésekben a Fővárosi Lapok actualis vezércikkei irányadók. „A Fővárosi Lapok vasárnapja” hetenkint annyi olvasni valót nyújt, mint a mennyit a napilapok csak nagy ünnepi számokban szoktak közölni. — Vasárnaponként érdekes divat- és sport-rovat ábrákkal.

A Fővárosi Lapok előfizetési ára:

egy óra . . . . . 1 frt 40 kr.
negyedévre . . . . . 4 „ —
félre . . . . . 8 „ —

Az előfizetési összeg postautalvánnyal a következő czimmel küldendő: Fővárosi Lapok kiadóhivatala Budapest, Ferenciek-tere 3.

A fűrdőidény alkalmával a Fővárosi Lapok-at pontosan megküldi a kiadóhivatal, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja is.

Hollandi

Életbiztosító-Részvény-Társaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdamban.

A legelőnyösebb feltételek és módozatok mellett köt biztosításokat

az ember életére.

— 1892 év végéig —

73 millió korona biztosítás köttetett.

Magyarországi vezérképviselőség:

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 20. szám.

Igazgató:
Tolnay Lajos(min. tanácsos, országgy. képviselő.)Vezértitkár:
Stuller László.

A vezér-képviselőség mindennemű kérdésre szívesen szolgál felvilágosítással.

Referenciákat ad:

5161

a Magyar Általános Hitelbank.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

A száraz építészet elemei,

gazdák, építésszek és gazdasági tanintézetek hallgatói számára.

Irta Mika Károly kir. mérnök.

130 ábrával.

(Falusi könyvtár 41. füzet.)

Ára füzve 50 kr.

Ezen munka nemcsak tájékozással, hanem vezérül is szolgál az építészet és vele kapcsolatban levő iparágakra nézve, s ép e részben már rég hiányát érezte legkivált gazda közönségünk, mely legtöbb esetben egyes vállalkozók kapzsiságának volt kitéve és adózója, — ezért is örömmel eszközöljük ezen jeles szakmunkát, mely adott alkalommal kalauzul nemcsak a költségvetés előirányzatánál, hanem a czélba vett építkezési anyagok haszonvetőségének és minőségének megbírálásánál is — hogy mennyi gond és kellemetlenség lesz ezáltal elhárítva, mennyi fölösleges költség megtakarítva, azt csak is, az építkező fogja tudni és méltányolni, — ezért jó lélekkel ajánljuk gazdatársaink figyelmébe.

Dr. Farkas Mihály.

A „Franklin-Társulat” kiadásán az Eudaj esten megjelent és minden könyvtár-
kedésben kapható:BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND
ÖSSZES BESZÉLYEL.

KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG.

KÉT KÖTET.

Ára füzve 3 frt, vászonba kötve 3 frt 60 kr.

Tartalom: A szív örvényei (1851). — Két boldog (1852). — Szerlem és hűség (1853). — Alhikmet, a vén törpe (1853). Éreny és illem (1853).

A magyar kir. államvasutak gőzhajózási vállalata.

MENETREND.

Érvényes 1893. évi márczius hó 7-ikétől.

I.

A Dunán Vukovár és Ujvidék között vegyes szolgálatban és pedig péntek kivételével naponta (83 km.)

Lefelé:

Indulás Vukováról (vasut)	reggel 4.30
„ (város)	5.00
„ Novoselléről*	5.40
„ Oppátovácáról*	5.50
„ Bukinból	6.00
„ Sárengrádról	6.20
„ Illokról	7 után
„ Palánkáról	7 „
„ Cserevicsről	8 „
„ Futokról	8.30
Érkezés Ujvidéken	9 után.

Felfelé:

Indulás Ujvidékről	délután 1.00
„ Futokról	1.40
„ Cserevicsről	2 után
„ Palánkáról	4.00
„ Illokról	4 után
„ Sárengrádról	4.30
„ Bukinból	5.30
„ Oppátovácáról*	6.00
„ Novoselléről*	6.30
„ Vukovár (város)	7.20
Érkezés (vasut)	7.30 u.
* Ladikállomások.	

Jegyzet. A gőzös csatlakozik Vukovárt az indulásnál: a Bród és Dálya felől, illetve a Borováról 1 óra 12 p. és 2 óra 50 p.-kor éjjel indul 4812. illetve 4814. sz. vonatokhoz; az érkezésnél: a Borovára, illetve Bród és Dálya felé 12 óra 5 p. és 2 órakor éjjel indul 4811. és 4813. sz. vonatokhoz; Ujvidéken az érkezésnél: Budapest felé a 11 óra 6 p.-kor d. e. indul 907. és Zimony felé a 4 óra 19 p.-kor d. u. indul 906. sz. vonatokhoz; az indulásnál: Budapest felől a 9 óra 15 p. d. e. érkező 912. és Simony felől a 11 óra 16 p.-kor d. e. érkező 907. sz. vonatokhoz.

II.

A Száván, B.-Rácsa—Mitrovicza s Sabác között vegyes szolgálatban és pedig kedd kivételével naponta (74 km.)

Felfelé:

Indulás Sabácraól	reggel 5.00
„ Klenákról*	5.15
„ Jarák*	6.20
„ Mitrovicza (város)	7.20
„ (szerb)*	7.20
Érkezés Szávaparton	7.40
Indulás	8.00
„ Bossutról*	9.20
Érkezés Bosna-Rácsán	10.20
„ Magyar-Rácsán*	10.20

Lefelé:

Indulás Bosna-Rácsáról	délután 11.00
„ Bossutról*	11.40
Érkezés Mitrovicza-Szavapart	délután 1.00
Indulás	2.00
„ városról	2.15
„ Szerb-Mitroviczáról*	2.15
„ Jarákról*	3.00
„ Klenákról*	4.15
Érkezés Sabácraon	4.30
* Ladikállomások.	

Jegyzet. A gőzös menetrend szerinti érkezésnél és indulásnál csatlakozik Mitrovicza-Szavaparton, illetve Mitroviczán India—Budapest—Zimony felől, valamint India—Budapest—Zimony felé a 12 óra 47 perckor d. u. és 2 óra 35 perckor d. u. induló 4612. és 4611. sz. vonatokhoz. Vinkovce, illetve Bród és Eszék felé a 4602. sz. vonat Mitroviczáról 6 óra 52 p. este indul.

III.

A Dunán, Belgrád és Gradistje között vegyes szolgálatban (114 km.)

Lefelé:

Minden kedden, csütörtökön és szombaton.	
Indulás Belgrádból	reggel 5.30
„ Szemendriáról	8.15
„ Dubroviczáról	9.10
„ Kosztolláczáról	9.50
„ Bázsiáról	10.40
Érkezés Gradistjére	11.30

Felfelé:

Minden hétfőn, szerdán és pénteken.	
Indulás Bázsiáról	délután 9.00
„ Kosztolláczáról	10.00
„ Dubroviczáról	délután 11.00
„ Szemendriáról	12.50
Érkezés Belgrádon	5.00

Jegyzet. A gőzös csatlakozik Bázsián az érkezésnél: a 11 óra 45 perckor Budapest felé induló 1705. sz. vonathoz, az indulásnál: a 8 óra 50 perckor Budapest felől érkező 1702. sz. vonathoz.

Minden feladvány megfejtésére jutalom van kítüzve!!

Jaj elrepül!

Halászmadár és kendericze,

A két pojácza,

Kanári és pinytőke,

Jó gazdasszonyok

czimű színes műmellékleteket adott a KIS LAP a lefolyt évnegyedben és fog adni kéthetenként egyszer a jövőben is.

A KIS LAP a legrégebb, legtartalmasabb, legszebben illusztrált és legolcsóbb gyermekujság.

Előfizetési ára:

Egy negyedévre 1 frt.

Az előfizetési összeg a következő czimmel küldendő: A Kis Lap kiadóhivatala Budapest, Ferenciek-tere 3.

Legkedvesebb és leghasznosabb husvétii ajándék gyermekek részére!!

Kéthetenként színes műmelléklettel!

Legjobb és Leghírnevebb
Pipere HölgyporLa
VELOUTINEKülönleges Rézpör
BISMUTTAL VEGETIV
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4-ik szám alatt.

28. évfolyam.

A
MAGYAR BAZÁR

czimű szépirodalmi divatlap minden hónap 1-én és 16-án jelenik meg, tehát teljes 24 gazdagon illusztrált, színes divatkép-melléklettel ellátott és bő tartalmu számot ad évenként előfizetői részére.

Különösen fontos lap oly hölgyek számára, kik magok varrják ruháikat, mert kintünő szabásokon kívül, még kimerítő utasítással is szolgál a ruhák készítését illetőleg.

A MAGYAR BAZÁR az egyetlen divatlap, melynek képei Párisban készülnek.

Előfizetési ár egy negyedévre 2 frt.

Az előfizetési összeg legczél-szerűbben postautalvánnyal küldendő a következő czimmel: Magyar Bazár kiadóhivatala, Budapest, Ferenciek-tere 3. szár.

28. évfolyam.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztalanságokat biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs

és az eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a

DIENES J. C.-féle

gyógyszertárban

Eszéken, felsőváros.

1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.

1 üveg mosdóvíz 40 kr.

1 darab Salvator szappan 50 kr.

1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéri a t. ez. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kéri és elfogadni.

Főraktár Budapestben:

TÖRÖK JÓZSEF úrnál

Király-utca 12.

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetésére véget a világhírű

Seraül arczenőcsőhöz,

mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztalanságot, hanem az arczört vakító fehérre, tisztává és üdév teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.

Ugyanott kapható: Vasas chinabor, gyengesség ellen. Pepsinbor, rosz emésztés esetén. 1 üveg ára: 1 frt 20. 5 üveg franko küldve 6 frt o. é.

Rozsnyay Máttyás gyógyszerész, Aradon.

PARIS GRANDS MAGASINS DU Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra.

Megkeresések czimzandók:

JULES JALUZOT & Co PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps oriai raktárán levő szövetek mintái, árát és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.

Expediitio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve és kívánatra ódmmentesen 15% főlemeléssel méterárúért, 20% minden más árúért.

Továbbító-és vámkezelési házunk: Salzburgban, Mozartplatz, 4.

Levelezés Magyar nyelven.

30 év óta udv. istállóiban, valamint katonai és polgári nagyobb istállóiban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítőül; továbbá főzomádások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; lépeitli a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

Kwizda-féle Restitutionsfluid. Kapható Ausztr.-Magyarors. gyógyszerárakban és drogistáknál. Fő letét: Kwizda Ferenc János osztr. cs. és k. sromán k. udv. száll. ker. gyógyszer. Kornenburgban, Bécs mellett. Magyarországi főraktár Bpest Török József gyógyszer.

Tessék a főnnebbi védjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Advertisement for 'Fájó fejfájás' (Headache) medicine, featuring a clock illustration and text: 'Fájó fejfájás' 'BRAUSWELDER János' 'ORAK, EKSZEREK 10-ÉVI JOGÁLLÁSSAL RESZLETFIZETÉSRE'.

!!Nincs többé köhögés!!

MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!

Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növénykivonata.

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.

Czukorka 1 dobozzal 35 kr. Tea Egy csomaggal 1 csomaggal 20 kr. kis 25 kr.

Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarhus, hőkhamut, máthaíás (influenza), arák-melléség, tífűgyulladás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!

D. Götz

„Migraine-pora“

huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájása ellen a legjobb sikerrel használtott, mit több ezere menő köszönet-nyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a MADRIDI UDVAR

és Baros Gáborné ő exzellenziája feltűnő eredménnyel használta. Egy doboz ára használati utasítással 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható Fáykiss József nagy Kristóf-hoz czimzett gyógyszerárakban Budapestben, továbbá Török József gyógyszerárakban, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

PSERHOFER J.-féle gyógyszer-tár Bécshben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel“ vértisztító labdaccai

melyeket azelőtt «Egytetemes labdacok»-nak neveztek jogosan megérdemlik az utóbbi nevet mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben használhatók kitűnő hatással. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kitűnő házi-szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi-szernek különösen ama bejok ellen, melyek rosz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: cpekerin-gés zavara, májbaj, bélyengesség, felfújódások, az agyban való vértolu-lás, aranyér eseteiben stb. Vértisztító tulajdonságuknál fogva különös jó hatással vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacok hatás enyhé, fájdalom nem okoznak és így a leggyöngébb betegok és gyermekek is bizvást bevehetik.

Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tiszta és hamisítatlan minőségben kaphatók az «arany birodalmi almához» czimzett gyógyszer-tárban Bécshben Singer-strasse 15. szám a., és egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára 21 kr. o. é. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krba kerül; bérmentelen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az őszeg előbbeni beklüldésnél (mi legjobban postautalványval eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 forint 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül. — E kívül még mindennemű megbízások elfogadhatnak s a leggyorsabban és legolcsóbban teljesítetnek az «arany birodalmi almához» czim-zett gyógyszer-tárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.

Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása J. Pserhofer aláírással van ellátva és ezen aláírás minden doboz földelén vérszen van nyomtatva. Raktár Budapestben, Török József gyógyszer-tárban, Király-utca 12. sz. a.

Az arcz szépségét megbiztosabban megszerzi és fentartja

Leichner zsirpora Leichner hermelin-pora

E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznök által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt eles vagy poros levegő ellen megvédik, s fiatalos, viruló kinézet adnak neki. Csak zárt szelencékben a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31 és minden illatsz. kereskedésben.

Öv akodjunk az utánzatoktól. LEICHNER L., illatsz.-vegyész, s. kir. díjazt színházak szállítója.

AZ

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYAR RÉSZÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN

- 1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját hazai gyártmányu, elismert ki-tűnő gépeit és talajmívelő eszközeit ajánlja. 2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó fel-világosítással és tanácsal szivesen és dij-mentesen szolgál. 3. Az összes gyártmányait magában foglaló ké-pes árjegyzékét kívánatra készséggel meg-küldi. 4. A gyártelep Budapestben, külső váci-út 7. szám alatt van és annak megtekintése ér-deklődőknek készséggel megengedtetik.

Levél-czim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYAR RÉSZÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1893. márczius hó 27-ik napján déli 12 órakor a bank helyiségében (V., Erzsébet-tér 9.) tartandó

XXIV. RENDES KÖZGYÜLÉSRE

ezenel tisztelettel meghívotnak.

- NAPIREND: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése. 2. Az 1892. évi mérleg előterjesztése és a fölmentvény megadása. 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. A felügyelő-bizottság megválasztása.

A részvények letehetők.

Buda pesten: a bank főpénztáránál (V., Erzsébet-tér 9.) és a Magyar Leszámitoló-és Pénzváltó-Banknál.

Bécshben: az Union-Banknál.

Párisban: a «Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France» című banknál.

Alapszabályok kivonata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazójogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés össze-ülte előtt legalább 8 nappal részvényüket térítvény mellett letétmenyezni.

A letétmenyezés a bank pénztáránál vagy más, a hírlapokban kijelölt helyeken esz-közlendő.

22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatal-mazás csak részvényesnek adható.

A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrend-ben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál 1, minden egyeb letéthyelyen 2 példányon be-jegyzendőek.

A letévi a letéti részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején, a köz-gyűlés megtartása után, csakis ezen térítvény visszaszándása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1892. évi mérleg és jelentés 1893. márczius hó 19-től kezdve a t. cz. részvé-nyesek rendelkezésére áll.

PICK FÜLÖP BUDAPEST

Andrássy-ut 2. szám.

A tavaszi idényre van szerencsém ajánlani legjobb és legtartósabb

férfi, női és gyermekcipőket minden minőségben, a legolcsóbb árak mellett.

Férfi csugos cipő 3.50 frtól feljebb. Női csugos cipő 3. — és feljebb. Női táncoscipő minden színben 1.90 frtől feljebb.

A gyermekcipő-különlegességimet a m. t. vevő-közönség különös figyelmébe ajánlom.

A nyári idényre sárga és barna cí-pők, valamint minden más színben is.

Vidéki megrendelések lelkismeretesen fogana-tosítottanak. Meg nem felelő lábbelik kész-séggel kieserültenek. — Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Szenzációt keltő újdonság! Szabadalmava! A legkedveltebb hangszer. Eddig eladott 100,000 darab

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben meg-jelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KÉT SZERELEM

Szomorújáték három felvonásban

Irta

CSIKY GERGELY

A magyar tud. akadémia a gróf Teleki-alapítvány-ból száz arannyal jutalmazta

Kiadja a Kisfaludy-Társaság

Ara füzve 80 kr. Vászomban kötve 1 frt 20 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható:

A VIRÁGKERTÉSZET

KÉZIKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MORVAY KÁROLY.

208 ábrával.

Ara füzve 1 frt 60 kr., kemény kötésben 2 frt.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy saját megnagyított üzleti

helyiségünkben

Buda pesten, V., Gizella-tér 1. sz. a.

egy hatóságilag engedélyezett

NAGY VÉGELADÁST

rendeztünk, melynél különféle kiselejtezett, de kitűnő karban lévő

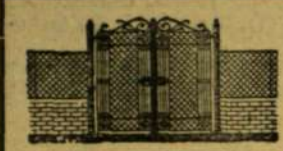
szőnyegek, csipkefüggönyök, portierek, butor-szövetek, asztal-, ágy-, flanell- és úti takarók, cocos lábtörlők és papirkárpitok

kerülnek tetemesen leszállított áron eladásra. — Van szerencsénk tisztelt vevőinket, ugy-mint a nagyérdemű közönséget, ez alkalom felhasználására felhívni, hol jó árukat valóban olcsó áron bocsátunk rendelkezésére. Kiváló tisztelettel

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI,

Buda pest, V., Gizella-tér 1. szám.

BUDAPESTI CZÉGEK.

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaáru-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

Fényképészeti készülékeket
műkedvelők számára, legújabb uti
távosóveket kitűnő szemüvegeket
és arzenipárákat, magyarázó mási-
mal-láshőmérőket, Anzeroid (lég-
súlymérőket) szabadalmazott rajz-
eszközöket ajánl
CALDERONI és Társa Budapest.

Toronyórákat
legelősebben, legújabbban és legjob-
ban készít:
Mayer Károly L.
Óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KÖZPONTI 5000
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV.-TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindenemű érték-
papirokat és pénzzeneket.

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparárúk raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képes ár-
jegyzéket bérmentve küld.

Legmagasabb
PÉNZ-KÖLCSÖNÖK
SORSJEGYEKRE
és egyéb
ÉRTÉKPAPIROKRA
olcsóbban mint bárhol kaphatók
KORMOS GYULA
ÉS TÁRSA
bank- és váltó-üzletében,
BUDAPEST,
V. Dorottya-utca 5. szám.

KLÖSZ GYÖRGY
MŰSZAKI MŰINTÉZETE
Budapest, IV., Hatvani-utca 18. sz.

Az 1890: XIV. törvényczikk alapján létesített
**MAGYAR IPAR- ÉS
KERESKEDELMI BANK-
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.**
Budapest, V., nádor-utca 4. sz.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelősebb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., váci körút 21-ik szám.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénuhos” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműeket,
egységes nagy választékban bel- és külföldi toalette-cikkeket.

Teljesen befizetett részvénytőke 5,000,000 frt.
V-VI ker. fiókosztály Podmaniczky u. 2.
VI-VII k. fiókosztály Teréz-körút 2.
(Váci-körút sarkán.) (Király-utca sarkán.)

FOGAK
darabja 1 forint 50 kr.
APFEL fogműtermében
Budapest, Erzsébet-tér 10. szám,
Deák-tér sarkán.

WEINWURM ANTAL
fényképész első magyarországi
chemigraphiai műintézete
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Készít mindennemű
cizkendezési dízot
autotypia, phototypia,
chemigraphia és chro-
motypia útján. Alap-
rajzok, térképek, há-
lósatok fotolitografiai
főn a
legúj-
nyosab-
ban sok-
szorosít-
tatnak.
Külön
berendezés
házonkívül
való fény-
képfelvéte-
lekre.

Legjobb fűmagvak
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében
Főhatal: Andrássy-út 23. BUDAPESTEN Főhatal: Károlyherceg-u. 18.

Aki nem akarja, hogy ilyen-
féle hirdetésekre használják fel
a fejét, továbbá a ki szép sugárú
bajuszt,
és telt szabált akar, az hasz-
nálja a dr. FAIRCH-féle
svájcei haj-elixirt.
Ezen hajnövesztő szer, mely rög-
tön megszünteti a hajhullást, haté-
lyes és bizonyítottan a pénz
visszaszerzését teszi hezese-
dűnk.

Ára: 1 nagy tégely 2 frt, 1 kis tégely 1 frt 20 kr. Kapható a
svájcei Haj-Elixir
magyarországi főraktárában
BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 8.
Szétküldés vidékre az összegnek készpénzben vagy levélbéllyeg-
ben előre való beküldése esetén bárhova bérmentve és teljes
titoktartás mellett, vagy pedig utánvétellel bérmentetlenül.

Legújabb! 4802 Legújabb!
„Intona”
— (Ariston) acélhangokkal —
váltószámkapokkal és korlátlan
műsorral. — Ezen új táblaműve hangszere minden
előzetes tanulmány és zenetudomány nélkül száz meg száz
tízesszerinti zenedarabot lehet játszani.
Ára 12 frt, a kótalapok drbjá 30 kr.

Megrendelések az árak előle-
ges befizetése mellett vagy
utánvétellel teljesíthetnek.
Mechanikai hangszerek-
ről külön árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék.

Hangszer-Ipar. Harmonikáról
Sternberg Ármin és Testv. Nagy képes árjegyzék
ingyen és bérmentve!!

KOTZÓ PÁL
Gépészmérnök BUDAPEST, Üllői-ut 18. sz.

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerejű szögös cséplő-készleteket, továbbá 4, 5, 6, 8,
10 és 12 lóerejű sínes göcséplő-készleteket hosszú szalmarészekkel, alsó
szelével és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazó és választó-
hengerekkel. — Fa- és szénfűtésre és eredeti szalmafűtő-gőzmozgonyokat. —
Továbbá R. Garret & Sons felülmulhatlan 40% tüzelőanyagot takarító
Compound-gőzmozgonyait. — Legjobbnak elismert „Brantfordi” önműködő
amerikai kővető aratógépeit. — Eredeti amerikai szénagyújtóit I vagy
2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal. — Sorvető és szórvavető-
gépeket és minden egyéb kisebb gazdasági gépet.

Fénykép
műtermek
DIVALD KÁROLY FIAI
hatvani utca 1. szám.
Kések, ollók, beretvák
feltűnő keszeség mellett legelősebb
gyári áru
Schubert János P.
kéményes és kőszőrös m.
Budapest IV. Gránátos u. 3.
Hatvani u. sarok.
Fényképek és vidám megrendelések

TALÁLMA NYOK szabadalmazását esz-
közi mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. Telefon.

Jutányos árak és kedvező feltételek.

13. SZÁM. 1893. BUDAPEST, MÁRCZIUS 26. 40. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal félre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 6 frt
{ félre — 4 *
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—
{ félre — 2.50
Külföldi előfizetőknek a postailag
meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET JUBILEUMA.

GRÓF TELEKI SÁNDORNÉ.

VERES PÁLNÉ.

AZ ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYESÜLET ELNÖKEI.

Barabás Miklósnak az egyleti ház dísztermében levő festményei után.